Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGOZZI IŠVADA,
pateikta 2014 m. lapkričio 12 d.[1]

Byla C-585/13 P

Europäisch-Iranische Handelsbank AG
prieš

Europos Sąjungos Tarybą

„Apeliacinis skundas — Priimtos ribojamosios priemonės Iranui — Asmenų ir subjektų, kuriems taikomas lėšų ir ekonominių išteklių įšaldymas, sąrašas — Apelianto pavadinimo įtraukimas — Įtraukimo į sąrašus kriterijai — Draudimas vengti ribojamųjų priemonių — Finansinių sandorių, kuriuose dalyvauja į sąrašus įtraukti Irano bankai, teisėtumo sąlygos — Lėšų įšaldymo panaikinimas — Išankstinio leidimo suteikimo procedūros — Kompetentingos nacionalinės institucijos išduoti leidimai — Vadinamoji trečiosios galimybės procedūra — Bendras leidimas“

Turinys

I – Ginčo aplinkybės ir skundžiamas sprendimas 3

II – Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai 5

III – Teisinė analizė 5

A – Dėl pirmojo pagrindo ir antrojo pagrindo pirmos dalies, siejamų su teisės klaida, padaryta Bendrajam Teismui neteisingai nusprendus, kad apeliantas pripažino įvykdęs sandorius, kuriuos Taryba nurodė skundžiamų teisės aktų motyvuose 6

1. Apelianto argumentai 6

2. Analizė 7

B – Dėl antrojo pagrindo, siejamo su teisės klaida, kurią Bendrasis Teismas padarė neteisingai nusprendęs, kad EIH atitinka įtraukimo į sąrašus kriterijus, antros dalies 8

1. Apelianto argumentai 8

a) Dėl sandorių, kuriems ribojamosios priemonės esą netaikomos 8

1 — Originalo kalba: prancūzų.

b) Dėl sandorių, kuriuos vykdyti esą buvo leista 8

c) Dėl sandorių, įvykdytų taikant trečiosios galimybės procedūrą 9

2. Analizė 11

a) Dėl sandorių, kuriems ribojamosios priemonės esą netaikomos 11

b) Dėl sandorių, kuriuos vykdyti esą buvo leista 12

c) Dėl sandorių, įvykdytų taikant trečiosios galimybės procedūrą 13

i) Dėl bendrų leidimų teisėtumo 13

ii) Dėl Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnio 15

iii) Dėl trečiosios galimybės procedūros ir draudimo vengti ribojamųjų priemonių. 17

C – Dėl trečiojo pagrindo, siejamo su teisės klaida, padaryta aiškinant ir taikant teisėtų lūkesčių ir teisinio saugumo principus 18

1. Apelianto argumentai 18

2. Analizė 19

D – Dėl ketvirtojo pagrindo, siejamo su teisės klaida, padaryta aiškinant Reglamento Nr. 961/2010 32 straipsnio 2 dalį ir proporcingumo principą 20

1. Apelianto argumentai 20

2. Analizė 21

IV – Dėl bylinėjimosi išlaidų 23

V – Išvada 23

1. Šiuo apeliaciniu skundu, kurį padavė bankas *Europäisch-Iranische Handelsbank AG* (toliau – EIH), siekiama panaikinti Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Europäisch-Iranische Handelsbank AG / Taryba*[2] (toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo Bendrasis Teismas iš dalies atmetė apelianto ieškinį dėl panaikinimo, pareikštą dėl kelių teisės aktų, kuriais šis bankas įtrauktas į asmenų, subjektų ir įstaigų (toliau – asmenys ir subjektai), kurių turtas turi būti įšaldytas kovojant su branduolinio ginklo platinimu Irane, sąrašus ir paliktas įrašytas juose.

2. Europos Sąjungos Taryba savo sprendimą įšaldyti apelianto lėšas grindė tuo, kad apeliantas įvykdė kelis finansinius sandorius, kuriuose dalyvavo į sąrašus įtraukti subjektai – t. y. subjektai, kuriems jau buvo taikomos ribojamosios priemonės, – nors jų lėšos turėjo būti įšaldytos. Aiškiausia šiame apeliaciniame skunde nurodyta teisinė problema – ar tam, kad iš tikrųjų minėtus sandorius įvykdęs subjektas nebūtų įtrauktas į sąrašus, taigi Taryba nebūtų galėjusi nuspręsti įšaldyti apelianto lėšų,

2 — T-434/11, EU:T:2013:405.

užteko patvirtinimo arba leidimų, kuriuos bendrovei EIH galbūt suteikė *Bundesbank* – nacionalinė institucija, pagal Europos Sąjungos teisės aktus kompetentinga suteikti leidimą panaikinti į sąrašą įtrauktų subjektų lėšų įšaldymą arba leidimą vykdyti finansinius sandorius, kuriuos vykdo į sąrašą neįtraukti Irano asmenys ir subjektai arba kurie skirti šiems asmenims ir subjektams.

I – **Ginčo aplinkybės ir skundžiamas sprendimas**

3. Iš skundžiamo sprendimo 1 ir paskesnių punktų matyti, kad apeliantas yra Vokietijos bankas, kurio specializacija – su Iranu susijusios paslaugos ir veikla arba Irane teikiamos paslaugos ir jame vykdoma veikla.

4. Bendrajame Teisme iškelta byla susijusi su ribojamųjų priemonių, nustatytų siekiant daryti spaudimą Iranui, kad jis nutrauktų branduolinę veiklą, dėl kurios kyla branduolinio ginklo platinimo pavojus, ir nebekurtų branduolinio ginklo tiekimo sistemų (toliau – branduolinio ginklo platinimas), taikymu.

5. Šioje byloje, pirma, 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimas 2010/413/BUSP dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinama Bendroji pozicija 2007/140/BUSP[3] , **ir, antra, 2010 m. spalio 25 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 961/2010 dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 423/2007**[4], yra pagrindinės priemonės, pagal kurias taikomas asmenų ir subjektų, kurių pavardės ir pavadinimai nurodyti Sprendimo 2010/413 II priede ir Reglamento Nr. 961/2010 VIII priede pateiktuose sąrašuose, lėšų ir ekonominių išteklių įšaldymo principas ir nustatomos tokio įšaldymo sąlygos.

6. 2011 m. gegužės 23 d. Taryba priėmė Sprendimą 2011/299/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2010/413[5] , **ir Įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 503/2011, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas Nr. 961/2010**[6] (toliau kartu – 2011 m. gegužės 23 d. teisės aktai).

7. Šiais dviem teisės aktais Taryba į Sprendimo 2010/413 II priedo ir Reglamento Nr. 961/2010 VIII priedo sąrašus pirmą kartą įtraukė apelianto pavadinimą ir įtraukimą pagrindė taip: „EIH atliko svarbų vaidmenį padedant daugeliui Irano bankų rasti alternatyvias galimybes užbaigti sandorius, kuriuos sutrikdė [Sąjungos] sankcijos Iranui. Pastebėta, kad EIH veikė kaip patariamasis bankas ir bankas tarpininkas sandoriuose su į sąrašą įtrauktais Irano subjektais. Pavyzdžiui, 2010 m. rugpjūčio mėn. pradžioje EIH įšaldė [Sąjungos] į sąrašą įtrauktų bankų „Saderat Iran“ ir „Bank Mellat“ sąskaitas, esančias EIH banko padalinyje Hamburge [(Vokietija)]. Netrukus po to EIH atnaujino verslo ryšius euro valiuta su bankais „Bank Mellat“ ir „Bank Saderat Iran“ naudodamasis EIH sąskaitomis, susietomis su neįtrauktu į sąrašą Irano banku. 2010 m. rugpjūčio mėn. EIH diegė sistemą, kuria sudaroma galimybė nuolat atlikti mokėjimus, skirtus bankams „Bank Saderat London“ ir „Future Bank Bahrain“, kad būtų išvengta [Sąjungos] sankcijų. Nuo 2010 m. spalio mėn. EIH toliau veikė kaip tarpininkas atliekant Irano bankų, kuriems nustatytos sankcijos, įskaitant „Bank Mellat“ ir „Bank Saderat“, mokėjimus. Šie bankai, kuriems nustatytos sankcijos, nukreipia savo mokėjimus į EIH per Irano pramonės ir kasybos banką („Bank of Industry and Mine“). 2009 m. EIH banku pasinaudojo bankas „Post Bank“, kad įgyvendintų sankcijų vengimo planą, pagal kurį, be kita ko, buvo vykdomi sandoriai į JT sąrašą įtraukto banko „Bank Sepah“ vardu. Į [Sąjungos] sąrašą įtrauktas bankas „Bank Mellat“ yra vienas EIH patronuojančiųjų bankų.“

3 — OL L 195, p. 39.
4 — OL L 281, p. 1.
5 — OL L 136, p. 65.
6 — OL L 136, p. 26.

8. Apeliantas, pirmą kartą įtrauktas į sąrašus, 2011 m. gegužės–liepos mėn. Tarybai atsiuntė kelis prašymus pateikti informaciją, dokumentus ir prašymą būti išklausytas ir persvarstyti sprendimą įtraukti į sąrašus. Jis Tarybai taip pat pateikė savo pastabas. Atsakydama į šiuos prašymus Taryba apeliantui nurodė, kad jo įtraukimo į sąrašus priežastys nurodytos valstybės narės pasiūlyme ir kad Taryba neturi jokios papildomos informacijos. Be to, Taryba apeliantui pateikė pasiūlymo įtraukti į sąrašus kopiją.

9. Savo 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimu 2011/783/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2010/413[7], ir tos pačios dienos Įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1245/2011, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas Nr. 961/2010[8], Taryba apeliantą paliko įrašytą į sąrašus. Taigi 2011 m. gruodžio 5 d. Taryba apeliantui nusiuntė laišką, prie kurio buvo pridėta minėto sprendimo ir įgyvendinimo reglamento kopija, – šiame laiške apeliantas informuojamas, kad persvarsčius pradinius sąrašus ir įvertinus apelianto pastabas, išdėstytas keičiantis informacija 2011 m. gegužės–liepos mėn., jo pavadinimas buvo paliktas įrašytas į sąrašus, nes apeliantas teikė draudžiamas finansines paslaugas į sąrašus įtrauktiems subjektams ir, Tarybos nuomone, taip padėjo vykdyti Irano branduolinę veiklą, dėl kurios kyla branduolinio ginklo platinimo pavojus. Gavęs šį laišką apeliantas dar kartą pateikė prašymą būti išklausytas, pakartojo savo pastabas ir dar kartą paprašė persvarstyti įtraukimą į sąrašus.

10. Iš įvairios korespondencijos, kurią EIH atsiuntė Tarybai[9], matyti, kad, dėl visų sandorių, susijusių su įtrauktais į sąrašus Irano bankais, EIH visada veikė turėdamas *Bundesbank* leidimą arba patvirtinimą ir prižiūrimas šios institucijos. Be to, EIH Tarybai pateikė išsamią informaciją apie vadinamąją trečiosios galimybės procedūrą, pagal kurią EIH nurodė įvykdęs sandorius, susijusius su ankstesne į sąrašus įtrauktų Irano bankų veikla. Vykdant šią procedūrą „į sąrašus įtrauktam subjektui suteikiama galimybė Sąjungos teritorijoje įsisteigusiam kreditoriui padengti skolą, atsiradusią dėl įsipareigojimo, prisiimto anksčiau, negu subjektas buvo įtrauktas į sąrašus, – padengiant skolą lėšos šiam kreditoriui pervedamos tarpininkaujant subjektui, kuris nėra įtrauktas į sąrašus“[10].

11. 2011 m. rugpjūčio 3 d. kanceliarija gavo apelianto ieškinį dėl panaikinimo, kuriuo apeliantas, vėliau savo reikalavimus du kartus pakoregavęs[11], prašė Bendrojo Teismo nedelsiant panaikinti 2011 m. gegužės 23 d. teisės aktus – Sprendimą 2011/783, Įgyvendinimo reglamentą Nr. 1245/2011 ir Reglamentą Nr. 267/2012, kiek jie susiję su apeliantu, pripažinti, kad Sprendimo 2010/413 20 straipsnio 1 dalies b punktas, Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 2 dalis ir Reglamento Nr. 267/2012 23 straipsnio 2 dalis netaikomi[12], ir priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas.

12. Grįsdamas pakoreguotus savo reikalavimus, apeliantas nurodė keturis pagrindus. Pirmasis pagrindas siejamas su pareigos motyvuoti, teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę apsaugą pažeidimu. Antrasis pagrindas siejamas su akivaizdžia vertinimo klaida, nes, pirma, Taryba neįrodė, kad įvykdyti teisės aktų, dėl kurių pareikštas ieškinys Bendrajam Teismui, motyvuose nurodyti sandoriai, antra, nepatenkintos EIH pavadinimo įtraukimo į sąrašus ir palikimo juose sąlygos ir, trečia, Taryba pakankamai neįvertino ir nepersvarstė sprendimo įtraukti į sąrašus. Trečiasis nurodytas pagrindas siejamas su teisėtų lūkesčių apsaugos principo, teisinio saugumo principo ir teisės į gerą administravimą pažeidimu. Galiausiai ketvirtasis pagrindas siejamas su proporcingumo principo,

7 — OL L 319, p. 71.

8 — OL L 319, p. 11.

9 — Žr. skundžiamo sprendimo 167 punktą.

10 — Skundžiamo sprendimo 51 punktas.

11 — Pirmą kartą – priėmus 2011 m. gruodžio 1 d. teisės aktus (žr. šios išvados 9 punktą), antrą kartą – priėmus 2012 m. kovo 23 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 267/2012 dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 961/2010 (OL L 88, p. 1). Reglamento Nr. 267/2012 23 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose numatyta įšaldyti asmenų, subjektų arba įstaigų, išvardytų jo IX priede, kuriame yra ir apelianto pavadinimas, lėšas.

12 — Šiose nuostatose apibūdinami kriterijai, kuriuos asmuo arba subjektas turi atitikti, kad jo lėšos būtų įšaldytos. Jose visų pirma numatyta įšaldyti lėšas, priklausančias tiems asmenims ir subjektams, kurie padeda į sąrašą įtrauktam subjektui pažeisti jam priimtų ribojamųjų priemonių sistemą.

nuosavybės teisės ir laisvės užsiimti verslu pažeidimu. Be to, apeliantas pateikė prieštaravimą, grindžiamą Sprendimo 2010/413 20 straipsnio 1 dalies b punkto, Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 2 dalies b punkto ir Reglamento Nr. 267/2012 23 straipsnio 2 dalies neteisėtumu.

13. Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas antrąjį pagrindą pripažino pagrįstu tiek, kiek jis susijęs su 2011 m. gegužės 23 d. teisės aktais. Nagrinėdamas kaltinimą, susijusį su Tarybos atliktu pasiūlymo pirmą kartą įtraukti į sąrašus vertinimu [13], Bendrasis Teismas nusprendė, kad nagrinėti Tarybai pateiktos informacijos ir įrodymų tinkamumą bei pagrįstumą turi Taryba, nes pasiūlymą įšaldyti apelianto lėšas pateikė valstybė narė. Tačiau, kaip pripažino pati Taryba, ji neturėjo kitos informacijos, visų pirma kitų įrodymų, tebuvo tik pasiūlymas. Taigi Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad, kiek tai susiję su pirmu apelianto įtraukimu į sąrašus, priimdama 2011 m. gegužės 23 d. teisės aktus Taryba negalėjo patikrinti pasiūlyme įtraukti į sąrašus prieš apeliantą pateiktų įrodymų pagrįstumo. Todėl Bendrasis Teismas panaikino tik 2011 m. gegužės 23 d. teisės aktus, kuriais apeliantas į sąrašus įtraukiamas pirmą kartą, kiek jie susiję su apeliantu.

14. Likusi ieškinio dalis buvo atmesta.

II – **Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai**

15. 2013 m. lapkričio 19 d. EIH padavė apeliacinį skundą dėl skundžiamo sprendimo. Apelianto reikalavimuose Teisingumo Teismo prašoma panaikinti skundžiamą sprendimą, kiek jis susijęs su nurodytais aspektais, nedelsiant panaikinti tris teisės aktus, kurių Bendrasis Teismas nepanaikino, t. y. Sprendimą 2011/783, Įgyvendinimo reglamentą Nr. 1245/2011 ir Reglamentą Nr. 267/2012 (toliau kartu – skundžiami teisės aktai) [14], tiek, kiek jie taikomi EIH, ir priteisti iš Tarybos bylinėjimosi abiejose instancijose išlaidas.

16. Savo atsiliepime į apeliacinį skundą Taryba Teisingumo Teismo prašo atmesti visą apeliacinį skundą ir priteisti iš apelianto Tarybos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

17. Savo atsiliepime į apeliacinį skundą Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė, šalis, įstojusi į bylą palaikyti Tarybos reikalavimų pirmojoje instancijoje, Teisingumo Teismo prašo apeliacinį skundą atmesti.

III – **Teisinė analizė**

18. Savo apeliaciniame skunde apeliantas nurodo keturis pagrindus. Pirmuoju siekiama užginčyti teisės klaidą, kurią esą padarė Bendrasis Teismas, neteisingai nuspręsdamas, kad apeliantas pripažino įvykdęs sandorius, kuriais Taryba rėmėsi siekdama pagrįsti jo įtraukimą į sąrašus. Antrasis pagrindas siejamas su teisės klaida – Bendrasis Teismas neteisingai nusprendė, kad įvykdyti pagrindiniai apelianto įtraukimo į sąrašus kriterijai. Trečiuoju pagrindu siekiama užginčyti Bendrojo Teismo teisės klaidą, padarytą jam atmetus pagrindą, siejamą su teisėtų lūkesčių ir teisinio saugumo principo pažeidimu. Galiausiai ketvirtasis pagrindas siejamas su teisės klaida, padaryta Bendrajam Teismui nusprendus, kad apeliantas negali remtis Reglamento Nr. 961/2010 32 straipsnio 2 dalimi.

13 — Žr. skundžiamo sprendimo 163 ir paskesnius punktus.

14 — Iš skundžiamų teisės aktų tik Reglamente Nr. 267/2012 aiškiai pakartoti motyvai, nurodyti pirmą kartą įtraukiant į sąrašus (t. y. 2011 m. gegužės 23 d. teisės aktuose). Tačiau, kadangi Sprendimu 2011/783 ir Įgyvendinimo reglamentu Nr. 1245/2011 patvirtinami 2011 m. gegužės 23 d. teisės aktai, toliau nagrinėdamas klausimą laikysiu juos teisės aktais, kuriuose netiesiogiai pakartoti 2011 m. gegužės 23 d. teisės aktuose nurodyti motyvai, taigi kalbėsiu apie „skundžiamų teisės aktų motyvus“.

A – *Dėl pirmojo pagrindo ir antrojo pagrindo pirmos dalies, siejamų su teisės klaida, padaryta Bendrajam Teismui neteisingai nusprendus, kad apeliantas pripažino įvykdęs sandorius, kuriuos Taryba nurodė skundžiamų teisės aktų motyvuose*

1. Apelianto argumentai

19. Šiame pirmajame pagrinde apeliantas nurodo, kad Bendrasis Teismas neteisingai nusprendė, jog apeliantas vėlai pateikė argumentą, kad ginčijo įvykdęs sandorius, nurodytus sprendimų, kuriais EIH įtraukiamas į asmenų arba subjektų, kuriems taikomos nagrinėjamos ribojamosios priemonės, sąrašus ir paliekamas juose įrašytas, motyvuose, nes šis kaltinimas jau buvo pateiktas padavus ieškinį, o vėliau dar kartą nurodytas dublike – tai patvirtinta teismo posėdžio protokole; bet kuriuo atveju šis kaltinimas pateiktas visiškai laikantis Bendrojo Teismo procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalies. Be to, pati Taryba argumento priimtinumo neužginčijo, taigi šiomis aplinkybėmis turėjo būti nuspręsta, kad argumentas yra priimtinas. Tuo remdamasis apeliantas daro išvadą, kad Bendrajame Teisme pateiktus pirmąjį ir antrąjį pagrindus Teisingumo Teismas turi nagrinėti iš naujo, tinkamai atsižvelgdamas į tai, kad apeliantas nepripažino įvykdęs nagrinėjamų sandorių, kitaip, nei iš pradžių teigė Bendrasis Teismas.

20. Taigi dėl šio pirminio teiginio visi Bendrojo Teismo argumentai, susiję, pirma, su pakankamu motyvavimu ir teisės į gynybą paisymu (pirmojoje instancijoje nurodytas pirmasis pagrindas), ir, antra, su akivaizdžia vertinimo klaida, kurią padarė Taryba, nepateikdama įrodymo, kad skundžiamų teisės aktų motyvuose nurodyti sandoriai įvykdyti (pirmojoje instancijoje pateikto antrojo pagrindo pirma dalis), yra netinkami.

21. Šiomis aplinkybėmis EIH tvirtina, kad, pirma, remdamasis skundžiamuose teisės aktuose pateiktais motyvais jis negalėjo nustatyti ryšio su sandoriais, įvykdytais taikant trečiosios galimybės procedūrą, nes pati Taryba niekada nėra nustačiusi šių sandorių ir motyvuose nurodytų sandorių ryšio. EIH tik nurodė visus savo įvykdytus sandorius ir pabrėžė, kad, jo nuomone, kai kuriems iš jų ribojamosios priemonės netaikomos, kitus patvirtino *Bundesbank*, o dar kitus *Bundesbank* leido vykdyti, tačiau EIH vis dėlto negalėjo nustatyti veiksmų, kurių atlikimu jis kaltinamas, kaip matyti iš antro pavyzdžio [15], nagrinėjamo kartu su pirmu [16] ir ketvirtu [17] pavyzdžiais.

22. Antra, EIH teigia, kad Taryba įtraukimą į sąrašus persvarstė netinkamai, nes niekada nepateikė įrodymų, nors EIH ginčijo, kad skundžiamų teisės aktų motyvuose nurodytus sandorius yra įvykdęs. Glaustas atsakymas, kurį Taryba pateikė EIH po to, kai šis perdavė savo pastabas dėl jo įtraukimo į sąrašus, negali būti laikomas sprendimo įtraukti į sąrašus persvarstymu. Tuo remdamasis Bendrasis Teismas negalėjo padaryti išvados, kad Taryba aiškiai atmetė apelianto pateiktus argumentus, kitaip, nei jis nusprendė skundžiamo sprendimo 99 punkte, nes argumentai turėjo būti atmesti įrodžius, kad patys sandoriai buvo įvykdyti.

23. Būtent dėl to, kad Taryba niekada nėra pateikusi su šiais sandoriais susijusių įrodymų, ir atsižvelgiant į aplinkybę, kad EIH niekada nepripažino juos įvykdęs, joks motyvuose pateiktas argumentas negali būti laikomas įrodytu, kitaip, nei vis dėlto reikalaujama teismo praktikoje [18]. Todėl skundžiami teisės aktai turi būti panaikinti.

15 — T. y. aplinkybę, kad 2010 m. rugpjūčio mėn. EIH įdiegė sistemą, pagal kurią galima nuolat atlikti mokėjimus, skirtus bankams „Bank Saderat London“ ir „Future Bank Bahrain“, kad būtų išvengta Sąjungos sankcijų.

16 — T. y. aplinkybė, kad 2010 m. rugpjūčio mėn. pradžioje EIH pirmiausia įšaldė bankų „Bank Saderat Iran“ ir „Bank Mellat“ sąskaitas, o vėliau vėl pradėjo vykdyti sandorius euro valiuta su šiais dviem į sąrašus įtrauktais subjektais, naudodamasis savo sąskaitomis į sąrašus neįtrauktame Irano banke.

17 — T. y. aplinkybė, kad 2009 m. banku EIH pasinaudojo bankas „Post Bank“, įgyvendindamas sankcijų vengimo planą, pagal kurį buvo vykdomi sandoriai į Jungtinių Tautų sąrašą įtraukto banko „Bank Sepah“ vardu.

18 — Šiuo klausimu apeliantas nurodo Sprendimą *Fulmen / Taryba* (T-439/10 ir T-440/10, EU:T:2012:142, 95–104 punktai) ir Sprendimą *Komisija ir kt. / Kadi* (C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 119–121 punktai).

2. Analizė

24. Teikdamas argumentus – kartais sudėtingus – apeliantas nurodo teisės klaidą, kurios jis vis dėlto teisiškai neįvertino.

25. Visų pirma reikia priminti, kad „Teisingumo Teismas neturi kompetencijos nei konstatuoti faktinių aplinkybių, nei iš principo nagrinėti įrodymų, kuriuos Bendrasis Teismas pripažino, kad pagrįstų šias faktines aplinkybes. Jeigu šie įrodymai buvo gauti teisėtai ir buvo paisyta bendrųjų teisės principų ir procesinių normų, taikomų įrodinėjimo pareigai ir įrodymų tyrimui, tik Bendrasis Teismas turi nustatyti jam pateiktų įrodymų vertę. Taigi šis įvertinimas pats savaime, išskyrus šių įrodymų iškreipimo atvejus, nėra teisės klausimas, patenkantis į Teisingumo Teismo kontrolės sritį“ [19].

26. EIH argumentus, išdėstytus šiame pirmajame pagrinde ir antrojo pagrindo pirmoje dalyje, esu labiau linkęs aiškinti taip: bankas siekia, kad Teisingumo Teismas konstatuotų įrodymų iškraipymą, nes, EIH nuomone, Bendrasis Teismas neteisingai nusprendė, kad banko raštuose, visų pirma pateiktuose ieškinio priede, nurodyta informacija prilygsta pripažinimui, jog skundžiamų teisės aktų motyvuose Tarybos nurodyti sandoriai įvykdyti.

27. Nors pagal nusistovėjusią teismo praktiką pirmosios instancijos teismui pateiktų įrodymų iškraipymas patenka į Teisingumo Teismo vykdomos kontrolės sritį – Teisingumo Teismas sprendimą priima išnagrinėjęs apeliacinį skundą, – reikia priminti, kad toks iškraipymas „turi būti akivaizdžiai matomas iš byloje esančių dokumentų, nesant reikalo iš naujo įvertinti faktinių aplinkybių ir įrodymų“ [20]. Be to, iškraipymą turi įrodyti šalis, kuri juo remiasi, o apeliaciniame skunde turi būti nurodyti teisiniai argumentai, kuriais konkrečiai pagrįstas ieškinys [21].

28. Darant prielaidą, kad šias dvi sąlygas galima laikyti įvykdytomis, pažymėtina, jog EIH argumentais ne akivaizdžiai atskleidžiamas įrodymų iškraipymas, bet, atrodo, veikiau siekiama, kad Teisingumo Teismas iš naujo įvertintų šiuos įrodymus, o tai vis dėlto nepatenka į jo kompetencijos sritį.

29. Visų pirma Bendrasis Teismas, vien išnagrinėjęs ieškinio priedus, kuriuose, be kita ko, pateikti sandorių, kuriuos EIH su skundžiamų teisės aktų motyvuose nurodytais subjektais, t. y. „Bank Mellat“, „Bank Sepah“, „Bank Saderat Iran“, „Bank Saderat plc“, „Future Bank of Bahreïn“ ir „Postbank of Iran“, įvykdė daugiausia 2010–2011 m. [22], sąrašai, teisėtai galėjo nuspręsti, kad iš tikrųjų sandoriai neužginčyti. Be to, iš apelianto raštų aiškiai matyti, kad svarbiausiame jo pateiktame pagrinde, kuriuo ir Bendrajame Teisme, ir Teisingumo Teisme jis ginčija skundžiamų teisės aktų motyvus, tvirtinama, jog sandoriai – bent jau savo raštuose, pateiktuose Bendrajam Teismui, apeliantas neneigia, kad šiuos sandorius su įtrauktais į sąrašus subjektais jis įvykdė, – yra teisėti, nes arba juos leido vykdyti ar patvirtino *Bundesbank*, arba jiems netaikomos ribojamosios priemonės.

30. Taigi iš skundžiamo sprendimo matyti, kad Bendrasis Teismas nusprendė, jog savo raštuose EIH pripažino įvykdęs sandorius, susijusius su įtrauktais į sąrašus bankais, tačiau EIH paaiškino, kad šie sandoriai teisėti, ir tik per teismo posėdį užginčijo dalyvavęs skundžiamų teisės aktų motyvuose nurodytuose sandoriuose ir tai, kad šie sandoriai susiję su iš tikrųjų įvykdytais sandoriais. Taigi pastarąjį argumentą Bendrasis Teismas teisingai įvertino kaip naują, todėl nepriimtiną, nes EIH per rašytinę proceso dalį netvirtino, kad jo nurodyti sandoriai, įvykdyti su tais pačiais partneriais, kaip ir minimi skundžiamų teisės aktų motyvuose ir apimantys tą patį laikotarpį, kaip ir nurodytas šiuose teisės aktuose, visiškai nesusiję su motyvuose nurodytais sandoriais. Todėl Bendrasis Teismas

19 — Sprendimas *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija* (C-419/08 P, EU:C:2010:147, 31 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

20 — Sprendimas *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija* (EU:C:2010:147, 32 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

21 — Žr. mano išvados byloje *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija* (C-419/08 P, EU:C:2009:678) 53 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

22 — T. y. laikotarpiu, kuris nurodytas skundžiamų teisės aktų motyvuose (išskyrus ketvirtą pavyzdį, kuriame minimi 2009 m.).

nusprendė, kad šalys ginčijasi tik dėl to, ar įvykdyti sandoriai yra teisėti, o ne dėl to, ar jie įvykdyti. Kadangi užginčytos ne kaip kaltinimas pateiktos faktinės aplinkybės, t. y. motyvuose nurodyti sandoriai, o tik jų neteisėtumas, Taryba negali būti kaltinama niekada neįrodžiusi šių sandorių įvykdymo ir daugiausia dėmesio skyrusi vien jų neteisėtumo įrodymui pagal atitinkamus Sąjungos teisės aktus [23].

31. Kadangi iš pirmiau pateiktos analizės nematyti, kad Bendrasis Teismas būtų kaip nors iškraipęs įrodymus, pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą ir apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirmą dalį reikia atmesti. Taigi šiame analizės etape Teisingumo Teismas neturi grįžti prie Bendrojo Teismo argumentų, kuriuos šis pateikė nagrinėdamas jam pateiktus pirmąjį ir antrąjį pagrindus.

B – *Dėl antrojo pagrindo, siejamo su teisės klaida, kurią Bendrasis Teismas padarė neteisingai nusprendęs, kad EIH atitinka įtraukimo į sąrašus kriterijus, antros dalies*

1. Apelianto argumentai

32. Šioje antrojo pagrindo antroje dalyje apeliantas teigia, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 121–159 punktuose neteisingai nusprendė, jog apeliantas neįrodė, kad visi sandoriai su bankais, kuriems taikomos sankcijos, buvo įvykdyti *Bundesbank* davus leidimą ar patvirtinus juos arba kad šiems sandoriams sankcijų sistema netaikoma, todėl apelianto pavadinimo įtraukimo į asmenų ir subjektų, kurių turtas turi būti įšaldytas, sąrašus šiais sandoriais pateisinti negalima.

33. Argumentai, kuriuos apeliantas išdėsto šioje antrojo pagrindo dalyje, pirmiausia susiję su sandoriais, kuriems ribojamosios priemonės esą netaikomos, antra, su sandoriais, kuriuos vykdyti esą buvo leista, ir, trečia, su sandoriais, įvykdytais taikant trečiosios galimybės procedūrą.

a) Dėl sandorių, kuriems ribojamosios priemonės esą netaikomos

34. EIH ginčija tai, kad taikydamas Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalį Bendrasis Teismas nepriimtinu pripažino argumentą, jog tam tikriems sandoriams – visų pirma mokėjimams, atliktiems į įšaldytas subjektų, kurie įtraukti į sąrašus, sąskaitas – ribojamosios priemonės netaikomos, todėl apelianto įtraukimo į asmenų ir subjektų, kurių turtas turi būti įšaldytas, sąrašą šiais sandoriais pateisinti negalima.

b) Dėl sandorių, kuriuos vykdyti esą buvo leista

35. Apeliantas šiuo atveju nurodo teisės klaidą, kurią Bendrasis Teismas galbūt padarė nuspręsdamas, kad apeliantas nepakankamai įrodė, jog vadovaujantis 2007 m. balandžio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 423/2007 dėl ribojančių priemonių Iranui [24], o vėliau sandorių, vykdytų jam įsigaliojus, atveju – vadovaujantis Reglamentu Nr. 961/2010 [25] buvo suteikti leidimai. Apeliantas iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas netinkamai suprato vieno iš jo ieškinio priedų turinį – iš dalies pakeistame priede vis dėlto pateikiami leidimai, suteikti pagal Reglamento Nr. 423/2007 9 straipsnį (sandoriams, vykdytiems 2010 m. rugsėjo 2 d.–2010 m. spalio 27 d.), ir leidimai, suteikti pagal Reglamento Nr. 961/2010 18 straipsnį (vėlesniems sandoriams). Bendrasis Teismas negalėjo apelianto kaltinti tuo, kad šis nepateikė su skundžiamuose teisės aktuose nurodytais sandoriais, įvykdytais iki 2010 m. rugsėjo 2 d., susijusių leidimų, nes pats *Bundesbank* nurodė, kad su ankstesne veikla susijusiems sandoriams,

23 — Žr. skundžiamo sprendimo 114–118 punktus.

24 — OL L 103, p. 1.

25 — Kadangi skundžiamų teisės aktų motyvuose nurodyti sandoriai buvo vykdomi 2009 ir 2010 m., jų neteisėtumas turi būti nagrinėjamas kartais remiantis Reglamentu Nr. 423/2007, kartais – Reglamentu Nr. 961/2010, įsigaliojusiu 2010 m. spalio 27 d.

vykdomiems taikant trečiosios galimybės procedūrą, nereikia jokio leidimo. Kadangi Bendrasis Teismas pirmiausia nusprendė [26], jog Taryba ribojamųjų priemonių negali priimti remdamasi sandoriais, kuriuos leista vykdyti pagal Reglamentą Nr. 423/2007 arba Reglamentą Nr. 961/2010, EIH pateikto priedo tikslas ir yra įrodyti, kad skundžiamų teisės aktų motyvuose Tarybos nurodytus sandorius, susijusius su laikotarpiu po 2010 m. rugsėjo 2 d., buvo leista vykdyti, nes, be kita ko, Taryba nei nurodė, kad rėmėsi kitais sandoriais, o ne tais, kuriuos leista vykdyti, nei įrodė tai. Taigi jeigu Taryba rėmėsi tik sandoriais, kuriuos vykdyti leista, ji negalėjo nuspręsti apeliantą į sąrašus įtraukti vien dėl šios priežasties. Be to, EIH pateikė tik leidimų, pagal kuriuos taikant Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnį sandorius leidžiama vykdyti po 2010 m. rugsėjo 2 d., pavyzdžius, tačiau tinkamai buvo leista vykdyti visus taikant trečiosios galimybės procedūrą vykdytus sandorius, kuriems pagal minėtą straipsnį reikia leidimo. Nei Taryba, nei Bendrasis Teismas nereikalavo pateikti daugiau įrodymų, ir pagal jokį teisės principą ar taisyklę EIH neprivalėjo įrodyti kiekvieno leidimo. Taigi Bendrasis Teismas neteisingai nusprendė, kad EIH pateiktų leidimų pavyzdžių neužtenka siekiant pagrįsti argumentą, kad visi po 2010 m. rugsėjo 2 d. vykdyti sandoriai buvo teisėti.

c) Dėl sandorių, įvykdytų taikant trečiosios galimybės procedūrą

36. Galiausiai apeliantas tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nuspręsdamas, jog taikant trečiosios galimybės procedūrą įvykdyti sandoriai yra neteisėti. Šiuo klausimu jis pateikia trejopus argumentus.

37. Pirmiausia EIH teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nuspręsdamas, jog *Bundesbank* suteiktas leidimas vykdyti sandorius, kuriuos EIH įvykdė pagal trečiosios galimybės procedūrą ir kurie susiję su ankstesne veikla, vykdyta su bankais, kuriems taikomos sankcijos, yra neteisėtas, nes *Bundesbank* suteikė bendrą leidimą, nors pagal reglamentus Nr. 423/2007 ir 961/2010 leidimus buvo galima suteikti tik kiekvienu konkrečiu atveju. Pirma, EIH kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis šį klausimą iškėlė savo iniciatyva, nes šalys visiškai nesiginčijo dėl to, ar leidimą reikėjo suteikti kiekvienu konkrečiu atveju, – Taryba visų pirma tik tvirtino, jog siekiant įtraukti apeliantą į asmenų ir subjektų, kurių turtas turi būti įšaldytas, sąrašą jai nebuvo jokių kliūčių remtis tam tikrais veiksmais, net ir tais, kuriuos vykdyti leista. Antra, EIH papildomai teigia, kad pagal atitinkamas reglamentų Nr. 423/2007 ir 961/2010 nuostatas aiškiai nedraudžiama suteikti bendrus sandorių leidimus; EIH remiasi Jungtinės Karalystės iždo praktikos pavyzdžiais – šis iždas atlieka vertinimą kiekvienu konkrečiu atveju ir kartu suteikia bendrus leidimus. Bet kuriuo atveju kompetencija nuspręsti, kad leidimas yra nebūtinas, priklauso nacionalinėms institucijoms. Šios institucijos, priimdamos sprendimą dėl prašymo suteikti leidimą pagal Reglamento Nr. 423/2007 7 ir 9 straipsnius arba Reglamento Nr. 961/2010 18 ir 21 straipsnius, pirmiausia turi patikrinti, ar leidimas būtinas, paskui įvertinti, ar šis leidimas turi būti suteiktas, ir galiausiai nuspręsti, ar leidimas turi būti susietas su tam tikromis sąlygomis. Vadinasi, nacionalinėms institucijoms suteikta teisė iš anksto įvertinti, ar, pavyzdžiui, Reglamento Nr. 423/2007 7 straipsnis taikomas; vienai iš šių nacionalinių institucijų nusprendus, kad netaikomas, tai reiškė, kad nereikia jokio leidimo, ir institucija turėjo būti laikoma davusia leidimą. Apie tai ji pranešė ekonominės veiklos vykdytojui, kuriam tuomet turėjo būti suteikta tokia pati apsauga kaip ir tuo atveju, jeigu jis būtų gavęs leidimą, t. y. jam nebeturėjo grėsti pavojus būti įtrauktam į sąrašus dėl atitinkamo sandorio. Taigi dėl sandorių, įvykdytų taikant nacionalinės institucijos patvirtintą procedūrą, Taryba ribojamųjų priemonių negalėjo taikyti nei pagal Reglamentą Nr. 423/2007, nei pagal Reglamentą Nr. 961/2010, nes leidimas pateko į nacionalinės institucijos kompetencijos sritį. Be to, nei Taryba, nei Komisija niekada nėra nurodžiusios, kad *Bundesbank* suklydo, ir nereikalavo, kad šis bankas savo leidimą atšauktų. Priėmus skundžiamą sprendimą, *Bundesbank* savo noru nurodė pakeitęs banko praktiką ir nustatęs reikalavimą, kad dabar būtų

26 — Žr. skundžiamo sprendimo 129 punktą.

pateikiami prašymai suteikti leidimus dėl sandorių, vykdomų taikant trečiosios galimybės procedūrą. Todėl tai, kad EIH į sąrašus įtrauktas dėl sandorių, įvykdytų taikant trečiosios galimybės procedūrą, yra neteisėta. Bendrasis Teismas padarė didelę klaidą, priimdamas kitokią išvadą, pagrįstą tariamu bendrų leidimų neteisėtumu, ir nuspręsdamas, kad tokiu vertinimu Taryba negali būti įpareigota.

38. Antra, EIH tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė klaidą nuspręsdamas, jog pagal Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnį sandorių, įvykdytų taikant trečiosios galimybės procedūrą, teisėtumas banko *Bundesbank* suteiktais leidimais nepatvirtintas. Nors teisinga teigti, kaip tai darė Bendrasis Teismas, kad į sąrašus neįtraukti subjektai turi užtikrinti pagal trečiosios galimybės procedūrą vykdomų sandorių teisėtumą, jei reikia, paprašę suteikti būtinus leidimus pagal Reglamento Nr. 961/2010 16–19 ir 21 straipsnius, ir kad pagal minėtą 21 straipsnį, kuris yra lėšų įšaldymo principo išimtis, gautais leidimais ekonominės veiklos vykdytojui suteikiama garantija, jog numatytas sandoris atitinka reglamentą, šiuo pagrindu atlikti lėšų pervedimai negali sudaryti sąlygų išvengti ribojamųjų priemonių, kaip tai draudžiama pagal Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 4 dalį. Taigi po to, kai visa informacija apie numatomą sandorį pateikiama nacionalinei institucijai, kompetentingai suteikti leidimus, ir gaunamas būtinas leidimas, ekonominės veiklos vykdytojo negalima kaltinti „sąmoningai ir apgalvotai dalyvavus veikloje, kurios tikslas yra tiesiogiai arba netiesiogiai išvengti <...> [lėšų įšaldymo] priemonių“. Todėl Taryba, siekdama priimti ribojamąsias priemones, kurios būtų apeliantui taikomos, negalėjo remtis sandoriais, kuriuos leista vykdyti pagal Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnį; kadangi ji nenurodė, jog rėmėsi kitais sandoriais, o nurodė tik tuos, kuriuos leista vykdyti, motyvuose pateikti pirmas, antras ir trečias pavyzdžiai turėjo būti laikomi neteisėtais.

39. Trečia, apeliantas iš esmės dar kartą kaltina Bendrąjį Teismą nusprendus, kad apeliantas „sąmoningai ir apgalvotai“ dalyvavo veikloje, kurios tikslas – išvengti ribojamųjų priemonių arba kuria buvo daromas toks poveikis. Jis tvirtina, kad šį aspektą Bendrasis Teismas nurodė savo iniciatyva, o šalys dėl jo nesiginčijo. Be to, apeliantas teigia: 1) sandoriams nereikėjo leidimų, 2) sandoriai buvo patvirtinti arba 3) juos vykdyti buvo leista pagal Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnį, todėl Bendrasis Teismas negalėjo nuspręsti, kad EIH „sąmoningai ir apgalvotai“ dalyvavo veikloje, kuria buvo siekiama išvengti ribojamųjų priemonių, o pagal Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 4 dalį toks dalyvavimas būtinas siekiant įtraukti į sąrašus, juo labiau kad *Bundesbank* patikino EIH, jog atitinkami sandoriai teisėti. Negalima reikalauti, kad EIH įrodytų nepažeidęs minėto reglamento 16 straipsnio 4 dalies. EIH taip pat negalima kaltinti tuo, kad jis neprašė *Bundesbank* pateikti išsamesnės informacijos apie numatomus sandorius. Iš tikrųjų šis argumentas, pirmą kartą pateiktas skundžiamame sprendime, buvo nurodytas *ex officio*, o šalys dėl jo nesiginčijo. Be to, EIH gavo kompetentingos nacionalinės institucijos, šiuo atveju – *Bundesbank*, eksperto, kuris savo poziciją pakartojo kelis kartus, nuomonę. EIH nuolat palaikė ryšius su šia institucija, kuri, beje, tai patvirtino, tačiau Bendrasis Teismas akivaizdžiai neteisingai įvertino keitimosi informacija su *Bundesbank* eigą. Apeliantas privalėjo laikytis atsargumo pareigos, kiek tai susiję su Irano fiziniais ir juridiniais asmenimis, tačiau tikrai ne su paties *Bundesbank* suteikta informacija ir garantijomis. Apeliantas taip pat kaltina Bendrąjį Teismą neteisingai atmetus įrodymus – tris EIH pateiktus Austrijos nacionalinio banko laiškus, nors juose patvirtinta *Bundesbank* pozicija dėl sandorių, įvykdytų taikant trečiosios galimybės procedūrą ir susijusių su ankstesne veikla, ir iš jų matyti, kad šiai pozicijai pritarė pati Taryba, valstybės narės ir Europos Komisijos Teisės tarnyba. Galiausiai apeliantas ginčija išvadas, kurias Bendrasis Teismas padarė atsižvelgęs į apelianto pateiktas audito ataskaitas. Taigi Bendrasis Teismas šių ataskaitų įrodomosios galios negali sumenkinti remdamasis tuo, kad jos grindžiamos tik sandorių imties analize, nes tokia praktika šioje srityje paplitusi. Bendrasis Teismas taip pat neatsižvelgė į tai, kad du *Bundesbank* prižiūrėtojai buvo atvykę į vietą – banką EIH, kad nuolat teiktų ataskaitas federalinei finansų priežiūros institucijai. Be to, Bendrasis Teismas tik nurodė, kad vienoje iš ataskaitų aiškiai pabrėžiama, jog sandoriais, įvykdytais taikant trečiosios galimybės procedūrą, gali būti pažeisti Sąjungos sankcijų politikos tikslai[27], nors toje pačioje ataskaitoje, be kita ko, tvirtinama: „[J]eigu atskirais atvejais bus galima atlikti papildomas patikras, atsižvelgdami į toliau pateikiamas išvadas ir

27 — Žr. skundžiamo sprendimo 156 punktą.

rekomendacijas manome, kad procedūros, kurias EIH taikė siekdamas laikytis teisės aktų, kuriais nustatomos sankcijos, atitinka teisės aktų reikalavimus“[28]. Taigi faktinės Bendrojo Teismo išvados dėl audito ataskaitų turėtų būti panaikintos, nes jos nesuderinamos su bylos medžiaga, todėl iš esmės netikslios. Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nuspręsdamas, kad taikant trečiosios galimybės procedūrą pažeidžiamas draudimas vengti ribojamųjų priemonių, nurodytas Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 4 dalyje.

40. Atsižvelgdamas į visas pirmiau išdėstytas priežastis apeliantas tvirtina, kad Bendrasis Teismas neteisingai nusprendė, jog apeliantas atitinka Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnyje numatytas sąlygas, kad jam būtų galima taikyti ribojamąsias priemones.

2. Analizė

a) Dėl sandorių, kuriems ribojamosios priemonės esą netaikomos

41. Iš skundžiamo sprendimo 145 ir 146 punktų matyti, kad Bendrasis Teismas, nusprendęs, jog apeliantas tik nurodė, kad tam tikriems sandoriams ribojamosios priemonės netaikomos, ir šiuo klausimu pateikto savo argumento nepagrindė, pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalį šį argumentą pripažino nepriimtinu. Be to, per teismo posėdį gavęs apelianto paaiškinimus Bendrasis Teismas nusprendė, kad argumentas, jog *Bundesbank* suteiktas leidimas pagrįstas šio banko nuomone, kad sandoriams, įvykdytiems taikant trečiosios galimybės procedūrą, ribojamosios priemonės netaikomos, turi būti analizuojamas nagrinėjant sandorius, kuriuos esą leista vykdyti ir kurie įvykdyti taikant trečiosios galimybės procedūrą.

42. Aš pritariu Bendrojo Teismo analizei.

43. Iš tikrųjų iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka yra dvi esminės nuorodos, kurios turi būti ieškinyje, ir kad ieškinyje pateikiamas ginčo dalykas ir pagrindų santrauka turi būti išdėstyti pakankamai tiksliai, kad Sąjungos teismas galėtų vykdyti jam pavestą kontrolę[29]. Taigi pagrindą, susijusį su tuo, ar ginčijamas sprendimas yra iš esmės teisėtas,[30] iš principo galima nagrinėti tik tuomet, jeigu jis nurodytas.

44. Šiuo klausimu tik konstatuosiu, kad Bendrajam Teismui pateiktame ieškinyje mokėjimai, atlikti į įšaldytas subjektų, kurie įtraukti į sąrašus, sąskaitas, nurodyti tik išnašose[31]. Jei neklystu, Reglamento Nr. 423/2007 11 straipsnis, kuriuo EIH, atrodo, grindžia apeliaciniame skunde pateiktą savo argumentą, nenurodytas nei ieškinyje, nei dublike, kuriuos apeliantas pateikė vykstant procesui pirmojoje instancijoje. Šiam straipsniui lygiavertė Reglamento Nr. 961/2010 nuostata, t. y. šio

28 — Šiuo atveju apeliantas remiasi ataskaitos, kurią 2010 m. gruodžio 23 d. parengė konsultacijų bendrovė, 151 punktu (žr. apeliacinio skundo 85 punktą).

29 — Sprendimas *Prancūzija / Komisija* (C-559/12 P, EU:C:2014:217, 38 ir 39 punktai).

30 — Sprendimas *Rousse Industry / Komisija* (C-271/13 P, EU:C:2014:175, 18 punktas).

31 — Žr. ieškinio 6 ir 37 išnašas.

reglamento 20 straipsnis [32], nurodyta tik ieškinio dalyje, kurioje aprašomi atitinkami Sąjungos teisės aktai [33]. Bet kuriuo atveju EIH taip pat nenurodė sandorių, kuriems, jo nuomone, šias dvi nuostatas galima taikyti. Išsamiau nepatikslinęs, jis savo ieškinio 42 punkte tik nurodė sandorius, kuriems „netaikomi teisės aktai, susiję su ribojamosiomis priemonėmis Iranui“ [34].

45. Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad Bendrajam Teismui pateiktame EIH ieškinyje nepateikiama jokio pagrindo, pagrindo dalies ir net argumento, tinkamai pagrįsto teorija, kad sandoriams, įvykdytiems pervedant lėšas į įšaldytas subjektų, kurie įtraukti į sąrašą, sąskaitas, ribojamosios priemonės netaikomos.

46. Taigi Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalį argumentas yra nepriimtinas.

b) Dėl sandorių, kuriuos vykdyti esą buvo leista

47. Pirmiausia šiuo klausimu pateiktais apelianto argumentais dar kartą ginčijama tai, kaip Bendrasis Teismas įvertino apelianto pateiktą ieškinio A19 priedą, kuriame, primenu [35], yra sandorių, kuriuos 2010–2011 m. EIH įvykdė su skundžiamų teisės aktų motyvuose nurodytais bankais, sąrašas [36], ir ieškinio A20 priedą, kuriame visų pirma pateikta dešimt pagal Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnio 4 dalį [37] EIH suteiktų leidimų pavyzdžių.

48. Pagal minėtus teismo praktikoje įtvirtintus principus [38] tam, kad apeliaciniame skunde būtų galima kritikuoti įrodymų iškraipymą, šis iškraipymas turi būti akivaizdžiai matomas iš bylos medžiagos, ir iš naujo vertinti faktinių aplinkybių nebūtina.

49. Taigi tik konstatuosiu, kad dviejų seniausių priede nurodytų sandorių, kuriuos esą leista vykdyti, datos atitinkamai yra 2010 m. liepos 27 d. ir 2010 m. spalio 6 d.; visi kiti sandoriai įvykdyti po 2010 m. spalio 27 d. – t. y. dienos, kurią įsigaliojo Reglamentas Nr. 961/2010. Tačiau, pirma, bent viename iš pavyzdžių, kuriuos Taryba nurodė skundžiamų teisės aktų motyvuose, minimi 2009 m. įvykdyti sandoriai, ir, antra, minėtuose motyvuose yra nurodyti sandoriai, įvykdyti ne tik „2009 m.“, bet ir „2010 m. rugpjūčio mėn. pradžioje“, „2010 m. rugpjūčio mėn.“ ir „2010 m. spalio mėn.“ – laikotarpiais, apimančiais vienintelį sandorį, apie kurį pranešta. Be to, nagrinėjant minėtą A20 priedą reikia konstatuoti, kad, kaip teisingai pažymėjo Bendrasis Teismas, EIH pateikė tik leidimų, kurių visų data vėlesnė negu 2011 m. liepos 1 d., pavyzdžių [39].

50. Taigi Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad siekiant įrodyti, jog *visi* skundžiamų teisės aktų motyvuose nurodyti sandoriai, įvykdyti 2009–2010 m., buvo teisėti, neužtenka pateikti tik dalies įrodymų.

32 — Iš Reglamento Nr. 423/2007 11 straipsnio ir Reglamento Nr. 961/2010 20 straipsnio iš esmės matyti, kad dėl pareigos įšaldyti į sąrašus įtrauktų asmenų ir subjektų lėšas finansų įstaigoms, gavusioms trečiųjų šalių lėšų, nedraudžiama krediuototi įšaldytų sąskaitų, jeigu šios į sąskaitą įskaitytos sumos taip pat įšaldomos. Ta pati nuostata taikoma papildant įšaldytas sąskaitas palūkanomis arba kitomis dėl šių sąskaitų atsirandančiomis pajamomis arba mokėjimais, skirtais į sąrašą įtrauktam asmeniui arba subjektui ir atliekamais pagal sutartis, susitarimus ar įpareigojimus, kurie buvo sudaryti ar nustatyti prieš tai, kai šis asmuo arba subjektas buvo įtrauktas į sąrašą. Tačiau, kai į sąrašą įtrauktas asmuo arba subjektas pagal sutartį, susitarimą ar įpareigojimą, kurie buvo sudaryti ar nustatyti prieš jį įtraukiant į sąrašą, turi atlikti mokėjimą, lėšų įšaldymą gali būti leista panaikinti laikantis griežtų sąlygų, numatytų Reglamento Nr. 423/2007 9 straipsnyje ir Reglamento Nr. 961/2010 18 straipsnyje.

33 — Žr. šio ieškinio 15 punktą.

34 — Siekiant išsamumo pažymėtina, kad jame taip pat nurodytas šio ieškinio 7 punktas, kuriame tik pateikiami įvairių ieškinio pagrindų pavadinimai.

35 — Žr. šios išvados 29 punktą.

36 — Žr. šios išvados 29 punktą.

37 — Dėl šio straipsnio žr. šios išvados 61 ir paskesnius punktus.

38 — Žr. šios išvados 25 ir 27 punktus.

39 — Žr. skundžiamo sprendimo 147 punktą.

51. Antra, apelianto argumentai pagrįsti klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu. Jo argumentus galima apibendrinti taip: kadangi Bendrasis Teismas nusprendė, jog Taryba ribojamųjų priemonių negalėjo priimti remdamasi sandoriais, kuriuos vykdyti leista, EIH užteko pateikti įrodymą, kad motyvuose nurodytus sandorius vykdyti leista, siekiant konstatuoti, jog EIH į asmenų ir subjektų, kurių turtas turi būti įšaldytas, sąrašą įtrauktas neteisėtai. Tačiau Bendrojo Teismo pozicija išsamesnė, nes, jo nuomone, priimti ribojamąsias priemones remiantis sandoriu, kurį vykdyti leista, galima tik tuomet, jeigu leidimas suteiktas *visiškai laikantis* atitinkamo reglamento [40]. Todėl tam, kad atitinkamų sandorių teisėtumas būtų patvirtintas, bet kuriuo atveju neužtenka vien pateikti leidimus. Be to, prie šio klausimo dar grįšiu nagrinėdamas apelianto argumentus dėl sandorių, įvykdytų taikant trečiosios galimybės procedūrą.

c) Dėl sandorių, įvykdytų taikant trečiosios galimybės procedūrą

i) Dėl bendrų leidimų teisėtumo

52. Pirmiausia reikia atmesti apelianto argumentą, kuriuo Bendrasis Teismas kaltinamas savo iniciatyva, šalims dėl to nesiginčijus, iškėlęs klausimą, ar dėl kiekvieno numatyto sandorio reikėjo ne bendro leidimo, bet kiekvienu konkrečiu atveju suteikiamo leidimo. EIH savo raštuose pats pripažįsta raštu atsakęs į klausimą, kurį jam pateikė Bendrasis Teismas ir kuris yra toks: „Kokią teisinę vertę, jūsų nuomone, turi kompetentingos nacionalinės institucijos leidimas vykdyti procedūrą, kaip antai trečiosios galimybės procedūrą, atsižvelgiant į Reglamento [Nr. 423/2007] nuostatas <...>?“ Iš šios formuluotės aiškiai matyti, kad Bendrasis Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad suteikiamas leidimas vykdyti procedūrą, o ne į atskirus konkrečius sandorius. Taigi, kaip pažymėjo Taryba, šalys turėjo visas galimybes pareikšti nuomonę šiuo klausimu. Be to, atsakymus į šį raštu pateiktą klausimą Bendrasis Teismas gavo, ir jie šalims pateikti 2013 m. sausio mėn., o Bendrojo Teismo posėdis surengtas 2013 m. vasario 20 d. Kitaip tariant, EIH dar kartą galėjo pasinaudoti proga šiame posėdyje apsvarstyti leidimo teisinę vertę, būtent tai, ar „leidimas“ galėjo būti laikomas atskiru nacionalinių institucijų sprendimu, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 423/2007, – šį aspektą raštu pateiktame savo atsakyme į Bendrojo Teismo klausimą Taryba ginčijo.

53. Kalbant apie problemos esmę konstatuotina, kad Bendrojo Teismo analizėje teisės klaidos nepadaryta. Trumpam grįžkime prie reglamentų Nr. 423/2007 ir 961/2010 turinio ir esmės.

54. Šiuose dviejuose reglamentuose nustatytas į sąrašus įtrauktų asmenų ir subjektų lėšų įšaldymo principas [41], paskui numatytos įvairios išimties tvarka taikomos, taigi išimtinės, šių lėšų įšaldymo panaikinimo prielaidos [42]. Taikyti šias išimtis „gali“ [43] leisti kompetentingos nacionalinės institucijos [44], kurių uždavinys tuomet yra patikrinti, ar įvykdyta kiekviena sąlyga, kurios reikalaujama siekiant leisti panaikinti lėšų įšaldymą.

55. Iš esmės kompetentinga nacionalinė institucija gali leisti panaikinti lėšų įšaldymą, jeigu lėšos mokėtinos remiantis iki tam tikros dienos teismine, administracine arba arbitražo tvarka nustatytu turto sulaikymu arba priimtu teismo, administraciniu arba arbitražo sprendimu [45] arba jeigu mokėjimą privaloma atlikti pagal sutartį ar susitarimą, kurį atitinkamas subjektas sudarė prieš jį įtraukiant į

40 — Žr. skundžiamo sprendimo 129 punktą. Be to, apeliantas šį skundžiamame sprendime pateiktą teiginį laiko neabejotinai tiksliu (žr. apeliacinio skundo 44 punktą).

41 — Reglamento Nr. 423/2007 7 straipsnis ir Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnis.

42 — Reglamento Nr. 423/2007 8–10 straipsniai ir Reglamento Nr. 961/2010 17–19 straipsniai.

43 — Reglamento Nr. 423/2007 8 ir 9 straipsniai, 10 straipsnio 1 dalis ir Reglamento Nr. 961/2010 17 ir 18 straipsniai, 19 straipsnio 1 ir 2 dalys.

44 — Reglamento Nr. 423/2007 III priede buvo pateiktas nacionalinių interneto svetainių, kuriose galima gauti informacijos apie kompetentingas institucijas, visų pirma nurodytas minėto reglamento 8–10 straipsniuose, sąrašas. Reglamento Nr. 961/2010 V priede buvo pateikiama tokia pati informacija apie institucijas, įgaliotas išduoti būtinus leidimus, visų pirma pagal minėto reglamento 17–19 straipsnius ir 21 straipsnį.

45 — Reglamento Nr. 423/2007 8 straipsnis ir Reglamento Nr. 961/2010 17 straipsnis.

sąrašą, arba pagal įpareigojimą, kuris šiam subjektui nustatytas prieš jį įtraukiant į sąrašą [46], arba jeigu panaikinti įšaldymą reikia tam, kad būtų patenkinti asmens pagrindiniai poreikiai, sumokėti profesiniai mokesčiai ir padengtos išlaidos, susijusios su sąskaitų arba ypatingųjų išlaidų priežiūra ar kasdieniu tvarkymu [47]. Iš visų šių nuostatų matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino nustatyti, jog dėl kiekvieno numatyto sandorio reikalingas atskiras leidimas, nes minėtose nuostatose nurodytas „mokėjimas“ [48] arba „leidimas“ [49]. Be to, išduodama leidimą kompetentinga nacionalinė institucija turi įsitikinti, kad numatomas įšaldymo panaikinimas atitinka visas pagal reglamentą būtinas sąlygas, nes leidimo išdavimas yra įšaldymo principo išimtis. Akivaizdu, kad tuomet reikia atlikti vertinimą kiekvienu konkrečiu atveju.

56. Taigi skundžiamo sprendimo 128 punkte Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad pagal Reglamento Nr. 423/2007 8–10 straipsnius ir Reglamento Nr. 961/2010 17–19 straipsnius „kompetentingos nacionalinės institucijos negali apibendrintai leisti vykdyti tam tikros kategorijos sandorių, dėl kurių atitinkami subjektai neprivalėtų kiekvienu konkrečiu atveju prašyti leidimų“.

57. Vis dėlto EIH teigia, kad abiejuose reglamentuose aiškiai nedraudžiama išduoti šių bendrų leidimų ir kad juos dažnai išduoda kitos nacionalinės institucijos, ne tik *Bundesbank*, visų pirma Jungtinės Karalystės iždas. Tačiau, pirma, kalbant apie lėšų įšaldymo principo išimtį, kuri, atsižvelgiant į pobūdį, turi būti aiškinama griežtai, negalima teigti, kad tai, kas aiškiai nedraudžiama, yra leidžiama. Antra, pažymėtina ne tik tai, kad argumentas ir įrodymai, susiję su Jungtinės Karalystės iždo taikoma praktika, pateikti vėlai, nes Bendrajam Teismui jie nebuvo pateikti, nors EIH turėjo visas galimybes tai padaryti visų pirma savo atsakyme raštu į Bendrojo Teismo klausimą [50], bet ir tai, kad, siekiant pagrįsti Sąjungos teisės akto aiškinimą, negalima remtis nacionaline praktika. Taip pat pažymiu, kad pati Jungtinė Karalystė savo raštuose suabejojo, ar Jungtinės Karalystės iždo taikoma praktika, kuria remiasi apeliantas, pagrįsta tokiu pačiu teisiniu pagrindu, kaip ir nagrinėjant šį apeliacinį skundą svarstoma *Bundesbank* praktika.

58. Nors kompetentingoms nacionalinėms institucijoms nėra jokių kliūčių suteikti bendrus leidimus, prireikus susijusius su tam tikromis procedūromis, pagal kurias vykdomi finansiniai sandoriai, šie leidimai nepatenka nei į reglamentų Nr. 423/2007 ir 961/2010 taikymo sritį, nei į uždavinių, kuriuos šiuo pagrindu minėtoms institucijoms pavedė Sąjungos teisės aktų leidėjas, sritį. Tačiau, kaip teisingai pažymėjo Bendrasis Teismas, vien leidimas, kuris kompetentingos nacionalinės institucijos išduotas *visiškai laikantis* abiejų atitinkamų reglamentų, iš esmės gali būti kliūtis Tarybai remtis sandoriu, kurį leista vykdyti, siekiant priimti šį sandorį įvykdžiusiam subjektui taikomas ribojamąsias priemones [51]. Vis dėlto, kaip ir Bendrasis Teismas, norėčiau pridurti, kad iš tikrųjų jis ne visada gali būti kliūtis, nes nacionalinės institucijos sprendimu automatiškai nepatvirtinama, kad sandoris, kurį leista vykdyti, yra teisėtas atsižvelgiant į reglamentus, kuriais nustatomas teisinis ribojamųjų priemonių sistemos pagrindas. Iš tikrųjų nereikia pamiršti, kad priimdamos sprendimą dėl prašymo suteikti leidimą nacionalinės institucijos gali turėti tik dalį informacijos, ir visiškai įmanoma, kad tokį prašymą pateikęs subjektas tam tikrą informaciją apie numatomą sandorį slepia, siekdamas gauti leidimą.

46 — Reglamento Nr. 423/2007 9 straipsnis ir Reglamento Nr. 961/2010 18 straipsnis.

47 — Reglamento Nr. 423/2007 10 straipsnis ir Reglamento Nr. 961/2010 19 straipsnis.

48 — Reglamento Nr. 423/2007 9 straipsnis *ab initio*, 9 straipsnio a punkto i ir iii papunkčiai ir Reglamento Nr. 961/2010 18 straipsnis *ab initio* ir 18 straipsnio a punkto i ir iii papunkčiai.

49 — Reglamento Nr. 423/2007 10 straipsnio 1 dalies b punktas, 10 straipsnio 2 dalies a ir b punktai ir Reglamento Nr. 961/2010 19 straipsnio 1 dalies b punktas ir 2 dalies a ir b punktai.

50 — Žr. šios išvados 52 punktą.

51 — Žr. skundžiamo sprendimo 129 punktą.

59. Būtent dėl šios priežasties, tačiau taip pat atsižvelgiant į šiuo atveju nagrinėjamą problemą – kovą su branduolinio ginklo platinimu Irane, Tarybos teisė priimti sprendimą dėl ribojamųjų priemonių taikymo, t. y. nuspręsti, ar Reglamento Nr. 423/2007 7 straipsnyje arba Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnyje numatytos sąlygos įvykdytos, negali visiškai priklausyti nuo to, kad nacionalinės institucijos naudojasi savo teise leisti panaikinti lėšų įšaldymą pagal Reglamento Nr. 423/2007 8–10 straipsnius ir Reglamento Nr. 961/2010 17–19 straipsnius.

60. Taigi EIH negali teigti, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nenusprendęs, jog taikant trečiosios galimybės procedūrą įvykdyti sandoriai teisėti vien dėl to, kad *Bundesbank* juos bendrai ir visuotinai leido vykdyti, ir nusprendęs, kad Taryba apeliantui taikomas ribojamąsias priemones teisingai galėjo priimti remdamasi šiais sandoriais, kuriuos leista vykdyti.

ii) Dėl Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnio

61. Kalbant apie Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnį – ši nuostata Reglamente Nr. 423/2007 atitikmens neturi – pažymėtina, kad jis priimtas atsižvelgiant į finansų priežiūros stiprinimą, apie kurį paskelbta Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijoje Nr. 1803 (2008) ir kuris konkrečiai apibūdintas šios Saugumo Tarybos rezoliucijoje Nr. 1929 (2010), kurioje nustatytos griežtesnės priemonės. Pagal Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnį bet kokiam Irano asmenų ir subjektų vykdomam ar šiems asmenims ir subjektams skirtam lėšų pervedimui taikomas bendros priežiūros mechanizmas. Atsižvelgiant į tai, kokia suma pervedama ir kam galiausiai panaudojama, apie šį pervedimą tik pranešama arba kompetentingos nacionalinės institucijos suteikia išankstinį leidimą jį vykdyti. Kitaip negu pagal minėto reglamento 17–19 straipsnius, pagal jo 21 straipsnį vykdoma prašymo suteikti leidimą procedūra taikoma Sąjungos teritorijoje įsisteigusiam subjektui, norinčiam pervesti lėšų į sąrašus neįtrauktiems subjektams, t. y. subjektams, kurių turtas neįšaldytas pagal Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnį, arba gauti lėšų iš šių subjektų.

62. Atsižvelgiant į sandorių, vykdomų taikant šią trečiosios galimybės procedūrą, išskirtinumą, pagal Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnį tokių sandorių leidimą visų pirma galėtų būti prašoma suteikti tuo atveju, jeigu nenustatytas atitinkamo į sąrašus įtraukto subjekto dalyvavimas procese. Tačiau bet kuriuo atveju Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnio negalima taikyti siekiant apeiti griežtas lėšų įšaldymo principo išimtis, numatytas minėto reglamento 17–19 straipsniuose. Taigi iš paties trečiosios galimybės procedūros pobūdžio matyti, kad šios procedūros „tikslas – atlikti finansines operacijas, kuriomis suinteresuoti *į sąrašus įtraukti* subjektai, nes jie visų pirma turėjo suteikti galimybę įvykdyti *į sąrašus įtrauktų* Irano bankų ankstesnius įsipareigojimus“ [52]. EIH šios apibrėžties neginčija, nes Bendrajam Teismui pats ją pateikė ir apeliaciniame skunde kelis kartus priminė, kad sandoriai susiję su ankstesne į sąrašus įtrauktų subjektų veikla. Todėl tokiems sandoriams turėjo būti taikomas ne Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnis, bet, atvirkščiai, viena iš nuostatų, skirtų į sąrašus įtrauktų subjektų turto įšaldymui panaikinti, – šiuo atveju Reglamento Nr. 961/2010 18 straipsnis, atsižvelgiant į numatomo pervedimo tikslą. Taigi Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad sandoriais, galbūt įvykdytais taikant trečiosios galimybės procedūrą, pažeista Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 4 dalis, nes vykdant šiuos sandorius išvengiama Reglamento Nr. 961/2010 17–19 straipsniuose nustatytų taisyklių, pagal kurias apribojimai yra kur kas didesni negu pagal minėto reglamento 21 straipsnyje nustatytą sistemą, taikymo tam tikriems sandoriams ir galima išvengti į sąrašus įtrauktų subjektų lėšų įšaldymo [53].

52 — Skundžiamo sprendimo 150 punktas. Kursyvu išskirta mano. Taip pat žr. apelianto pateiktą trečiosios galimybės procedūros apibrėžtį, nurodytą skundžiamo sprendimo 51 punkte ir primintą šios išvados 10 punkte.

53 — Žr. skundžiamo sprendimo 150 punktą.

63. Be to, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Reglamento Nr. 423/2007 7 straipsnio 4 dalyje numatytą draudimą vengti priemonių – ši dalis tiksliai atitinka Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 4 dalį – „reikia suprasti kaip taikytiną veiklai, kurioje, remiantis objektyviais kriterijais, formaliai negalima įžvelgti [draudimo leisti naudoti lėšas] pažeidimo sudėties <...>, tačiau kurios tikslas ar poveikis dėl jos pobūdžio ar galimo ryšio su kita veikla [yra] tiesiogiai ar netiesiogiai užkirsti kelią <...> draudimo [leisti naudoti lėšas] taikymui“ [54].

64. Šiomis aplinkybėmis ekonominės veiklos vykdytojas dėl tų pačių priežasčių, kaip ir nurodytos pirmiau [55], negali dangstytis nacionalinės institucijos suteiktu leidimu, pagrįstu Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsniu, jeigu vykdant šiame straipsnyje nustatytą procedūrą buvo nukrypta nuo jos pradinio tikslo, taigi minėtas leidimas nebeatitinka reglamento.

65. Nagrinėjant apeliacinį skundą EIH ginčija, kad jį galima laikyti „sąmoningai ir apgalvotai“, kaip tai suprantama pagal nurodytą Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 4 dalį, dalyvavusiu veikloje, kurios tiesioginis ar netiesioginis tikslas – išvengti lėšų įšaldymo priemonių.

66. Mano nuomone, šis argumentas, susijęs su „psichologiniu požymiu“ [56] arba minėtame straipsnyje „nurodyto dalyvavimo subjektyviąja puse“ [57], yra pateiktas vėlai, nes, atrodo, EIH Bendrajame Teisme specialiai neginčijo šio aspekto, nors, nepaisant to, kad šis bankas teigia nežinojęs, kuo remiantis jis įtrauktas į asmenų ir subjektų, kurių turtas turi būti įšaldytas, sąrašą, iš skundžiamų teisės aktų motyvų aiškiai matyti, kad EIH kaltinamas „pad[ėjęs] daugeliui Irano bankų rasti alternatyvias galimybes užbaigti sandorius, kuriuos sutrikdė ES sankcijos“, padėjęs „išvengt[i] ES sankcijų“ ir „[vengti] sankcijų“, – tiek nurodyta aspektų, iš kurių matyti, kad EIH kaltinamas į sąrašus įtrauktų subjektų lėšų įšaldymo vengimu. Iš esmės tik pažymėsiu, kaip ir Bendrasis Teismas, kad EIH yra Sąjungos teritorijoje įsteigta finansų įstaiga, kurios specializacija – su Iranu susijusios paslaugos ir veikla arba Irane teikiamos paslaugos ir jame vykdoma veikla; atsižvelgiant į abi šios specializacijos dalis, EIH buvo tinkamai informuotas apie įvairias Sąjungos lygmeniu priimtas priemones ir apie tai, kad privalo stebėti ir prižiūrėti savo veiklą su Irano partneriais [58], *a fortiori* kai šie partneriai įtraukti į sąrašus. Be to, tai, kad EIH būtent buvo tarpininkas, rodo, jog jis puikiai žinojo, kas yra pradinis skolininkas ir galutinis kreditorius, – apskritai pradinis skolininkas buvo aiškiai įtrauktas į sąrašus. Taigi EIH gerai „žinojo <…> tai, kad trečiosios galimybės procedūra, nepaisant lėšų įšaldymo principo, suteikia galimybę atlikti operacijas, kuriomis suinteresuoti į sąrašus įtraukti bankai“ [59]. Todėl žinojimo ir valios aspektai, kuriuos apima sąvokos „sąmoningai“ ir „apgalvotai“ [60], EIH atveju tikrai akivaizdūs, juo labiau kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog šie du kumuliaciniai aspektai egzistuoja tuomet, kai atitinkamas subjektas „suvokia, kad jo dalyvavimas vykdant tokią veiklą gali turėti tokį tikslą ar poveikį, ir sutinka su tokia galimybe“ [61]. Kadangi netipiškomis aplinkybėmis – vykdant trečiosios galimybės procedūrą – EIH toliau palaikė finansinius santykius su įtrauktais į sąrašus subjektais, jis turi būti laikomas visiškai sutikusiu su tokia galimybe [62].

54 — Sprendimas *Afrasiabi ir kt.* (C-72/11, EU:C:2011:874, 62 punktas).

55 — Žr. šios išvados 58 punktą.

56 — Žr. generalinio advokato Y. Bot išvados byloje *Afrasiabi ir kt.* (C-72/11, EU:C:2011:737) 78 punktą.

57 — Sprendimas *Afrasiabi ir kt.* (EU:C:2011:874, 63 punktas).

58 — Žr. skundžiamo sprendimo 140 punktą.

59 — Skundžiamo sprendimo 150 punktas.

60 — Sprendimas *Afrasiabi ir kt.* (EU:C:2011:874, 66 punktas).

61 — Sprendimas *Afrasiabi ir kt.* (EU:C:2011:874, 67 punktas).

62 — Norėčiau dar pridurti, kad EIH elgesiu būtų galima remtis priimant ribojamąsias priemones pagal Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 2 dalies b punktą, kuriame numatyta, kad asmenims arba subjektams, „padėj[usiems] [sąraše] nurodytam asmeniui, subjektui ar organizacijai išvengti <…> reglamento <…> taikymo arba [jį] pažeisti“, lėšų įšaldymo priemonė taip pat gali būti taikoma. Tokiu atveju tai, kad elgesys, dėl kurio pareikšti kaltinimai, – sąmoningas ir apgalvotas, yra antraeilis veiksnys, nes užtenka apibūdinti pagalbą, suteiktą darant pažeidimą arba išvengiant taikymo.

67. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, norėdama pagrįsti apeliantui taikomų skundžiamų teisės aktų priėmimą, Taryba galėjo remtis sandoriais, kuriuos netinkamai leista vykdyti pagal Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnį.

iii) Dėl trečiosios galimybės procedūros ir draudimo vengti ribojamųjų priemonių

68. EIH dar kartą siekia, kad būtų paneigtas Bendrojo Teismo aiškinimas, susijęs su Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 4 dalies subjektyviąja puse, t. y. reikalavimu būti „sąmoningai ir apgalvotai“ dalyvavus veikloje, kurią vykdant išvengta ribojamųjų priemonių. Šiuo klausimu dar kartą pakartoju požiūrį, kurį išdėsčiau šios išvados 66 punkte.

69. Bet kuriuo atveju siekiant padaryti išvadą, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nuspręsdamas, jog įtraukimo į sąrašą kriterijai tenkinami (ši problema nagrinėjama būtent antrajame ieškinio pagrinde), EIH neužtenka remtis įvairiomis garantijomis, jam suteiktomis *Bundesbank*, kuris kelis kartus pakartojo savo požiūrį, nurodęs, kad dėl tam tikrų numatytų sandorių leidimo nereikia arba kad jis pritaria trečiosios galimybės procedūros taikymui. Pirma, garantijos, kurias galbūt suteikė *Bundesbank*, ir, antra, Tarybos vertinimas, ar EIH pavadinimas pagrįstai įtrauktas į asmenų ir subjektų, kurių turtas turi būti įšaldytas, sąrašą, yra dviejų atskirų ir savarankiškų procesų dalis, juo labiau kad paaiškėjo, jog, kaip įrodžiau, suteiktos garantijos, patvirtinimai ir leidimai neatitiko reglamentų Nr. 423/2007 ir 961/2010.

70. Net jeigu Bendrojo Teismo teiginys, kad „apdairi finansų įstaiga turėjo pasiteirauti daugiau su gautu „patvirtinimu“ susijusių detalių“ [63], gali pasirodyti labai griežtas, jis nėra lemiamas Bendrojo Teismo argumentuose, į kuriuos atsižvelgdamas jis nusprendė, kad Taryba gali EIH laikyti tenkinančiu įtraukimo į sąrašus kriterijus. Be to, išsamiau nagrinėti *Bundesbank* ir apelianto keitimosi informacija eigos – jeigu nagrinėjant apeliacinį skundą tai patenka į Teisingumo Teismo vykdomos kontrolės sritį – nereikia, nes nebūtų galima padaryti jokios išvados, galinčios padėti apeliantui įrodinėti.

71. Dėl Austrijos nacionalinio banko laiškų Bendrasis Teismas nusprendė, kad juos parašė nacionalinė institucija, neturėjusi kompetencijos atitinkamų sandorių srityje, nes EIH priklauso tik nuo *Bundesbank* [64]. Todėl šiuose laiškuose geriausiu atveju tik išdėstyta, kaip ši konkreti nacionalinė institucija supranta taisykles, kuriomis reglamentuojami finansiniai sandoriai įgyvendinant Sąjungos teisės aktą, ir vadovaujantis šia samprata Sąjungos institucijos negali būti įpareigotos [65]. Tai, kad viename iš laiškų tariamai išdėstyti grupės RELEX (sankcijos) susirinkimo rezultatai, negalėjo labiau padėti EIH įrodinėti, nes Taryba priminė, kad ši grupė yra tik Tarybos parengiamasis organas ir kad remiantis vien minėtos grupės susirinkimo ataskaita negalima daryti išvados dėl oficialios Tarybos pozicijos.

72. Galiausiai apeliantas siekia įrodyti, kad Bendrasis Teismas iškraipė jo pateiktas audito ataskaitas. Taikydamas principus, kuriais tokiu atveju turi būti pagrįsta Teisingumo Teismo atliekama kontrolė [66], tik konstatuosiu, kad Bendrasis Teismas visiškai logiškai nusprendė, jog audito ataskaitoje, kuri iš esmės parengta remiantis sandorių imtimi, pateiktos išvados negali būti savaime taikomos visiems iš tikrųjų įvykdytiems sandoriams. Be to, EIH neginčija, kad 2010 m. gruodžio 23 d. audito ataskaitoje aiškiai konstatuota, jog „sandoriai, įvykdyti 2010 m. pagal trečiosios galimybės procedūrą, galėjo pažeisti Sąjungos sankcijų politikos tikslus“ [67]. Be to, mano nuomone, kitoje šios ataskaitos pastraipoje, kurią apeliaciniame skunde pabrėžia apeliantas ir į kurią esą neatsižvelgė Bendrasis Teismas, tai tiksliai patvirtinta, nes ataskaitos rengėjai, padarę išvadą, kad galutinai įvertinti minėtus sandorius galima tik

63 — Skundžiamo sprendimo 154 punktas.

64 — Žr. skundžiamo sprendimo 155 punktą.

65 — Žr. šios išvados 57 punktą.

66 — Jie priminti šios išvados 25 ir 27 punktuose.

67 — Skundžiamo sprendimo 156 punktas.

išsamiai ir neautomatizuotai išnagrinėjus atskirus sandorius ir su jais susijusius sandorius [68], dar kartą pabrėžė išvadų, kurias tuo remiantis galima padaryti artimiausiu metu, santykinumą. Tą patį galima pasakyti apie teiginį, kad, ataskaitų rengėjų nuomone, procedūros, kurias EIH taikė siekdamas laikytis reglamentų, kuriais nustatomos sankcijos, atitinka teisės aktų reikalavimus, jeigu atskirais atvejais bus atlikta papildoma patikra [69]. Taigi Bendrasis Teismas negalėjo objektyviai nuspręsti, kad audito ataskaitomis suteikiama visapusė ir galutinė garantija, jog EIH visada veikė ir veikia visiškai laikydamasis reglamentų Nr. 423/2007 ir 961/2010.

C – Dėl trečiojo pagrindo, siejamo su teisės klaida, padaryta aiškinant ir taikant teisėtų lūkesčių ir teisinio saugumo principus

1. Apelianto argumentai

73. Skundžiamo sprendimo 174 punkte ir paskesniuose punktuose Bendrasis Teismas atmetė apelianto argumentą, kad šis turėjo teisėtų lūkesčių nebūti nubaustas už sandorius, įvykdytus remiantis *Bundesbank* suteiktais leidimais ar patvirtinimais, nes apdairus ir nuovokus ekonominės veiklos vykdytojas turi gebėti numatyti, kad Sąjunga priims jo interesams poveikį turinčią priemonę, ir negali remtis šio principo taikymu, kai minėta priemonė iš tikrųjų priimama. EIH ginčija turėjęs galimybę numatyti, kad dėl jo bus priimtos ribojamosios priemonės, nes būtent kompetentinga nacionalinė institucija ginčijamus sandorius patvirtino arba leido vykdyti.

74. Be to, Bendrasis Teismas nusprendė, kad *Bundesbank* kompetentingas tik suteikti leidimus, pagrįstus kiekvienu konkrečiu atveju atliekama analize, todėl pagal trečiosios galimybės procedūrą vykdomiems sandoriams suteikus bendrą leidimą negalėjo atsirasti jokių teisėtų lūkesčių [70]. EIH šią išvadą ginčija, primindamas argumentus, kuriuos šiuo klausimu išdėstė antrajame pagrinde. Jis priduria, kad, nors iš teismo praktikos matyti, jog iš esmės teisėtais lūkesčiais galima remtis tik tuomet, jeigu pateikiamos taikomas taisykles atitinkančios garantijos, ekonominės veiklos vykdytojas Sąjungos teisės neatitinkančiu nacionalinės institucijos pareiškimu gali remtis, jeigu ši teisė yra nevienareikšmė [71], kaip šiuo atveju, atsižvelgiant į tai, kad požiūriai į trečiosios galimybės procedūros teisėtumą skiriasi. Bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas jau yra nusprendęs, kad išimtinėmis aplinkybėmis atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo teisėtus lūkesčius galima pagrįsti net ir Sąjungos teisę ne visiškai atitinkančiu nacionaliniu pareiškimu arba sprendimu [72], o Teisingumo Teismas savo ruožtu yra nusprendęs, kad nacionalinės konkurencijos institucijos išimties tvarka gali priimti sprendimą netaikyti baudos, net jeigu įmonė pažeidė SESV 101 straipsnyje nurodytą kartelių draudimą [73]. Taigi, jeigu galiausiai būtų pripažinta, kad EIH elgesiu pažeista Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 4 dalis, *quod non* EIH gavo aiškius, tikslius ir keletą kartų pateiktus *Bundesbank* patikinimus, dėl kurių ir nacionaliniu, ir Sąjungos lygmeniu negalima priimti jokios jam taikomos sankcijos, nes Taryba turi būti laikoma įpareigota atsižvelgti į lūkesčius, atsiradusius dėl *Bundesbank* pateiktų patikinimų [74].

75. Galiausiai EIH ginčija išvadą, kurią Bendrasis Teismas padarė skundžiamo sprendimo 179 punkte, nusprendęs, jog įvairūs skundžiami teisės aktai pakankamai aiškūs, kad apeliantas galėtų numatyti jų taikymą.

68 — Žr. apeliacinio skundo 85 punkto 5 dalį.

69 — Žr. apeliacinio skundo 85 punkto 5 dalį.

70 — Žr. skundžiamo sprendimo 176 ir 177 punktus.

71 — Šiuo klausimu apeliantas nurodo sprendimus *Maizena* (5/82, EU:C:1982:439, 22 punktas) ir *Sony Supply Chain Solutions (Europe)* (C-153/10, EU:C:2011:224, 47 punktas), taip pat Sprendimą *Regione autonoma della Sardegna ir kt. / Komisija* (T-394/08, T-408/08, T-453/08 ir T-454/08, EU:T:2011:493, 273 punktas).

72 — Šiuo klausimu apeliantas nurodo Sprendimą *Regione autonoma della Sardegna ir kt. / Komisija* (EU:T:2011:493, 274 punktas).

73 — Šiuo atveju apeliantas remiasi Sprendimu *Schenker & Co. ir kt.* (C-681/11, EU:C:2013:404, 40 ir 41 punktai).

74 — Šiuo klausimu apeliantas nurodo generalinės advokatės J. Kokott išvados byloje *Schenker & Co. ir kt.* (C-681/11, EU:C:2013:126) 87 punktą.

2. Analizė

76. Pirmiausia noriu patikslinti, kad nagrinėjant šį pagrindą toliau plėtojama analizė, atlikta nagrinėjant antrojo pagrindo antrą dalį, visų pirma susijusią su teisine leidimų ir patvirtinimų, kuriuos EIH įvykdytiems sandoriams suteikė *Bundesbank*, reikšme; atsižvelgdamas į šiuo klausimu padarytas išvadas dabar nagrinėsiu trečiąjį pagrindą.

77. Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos, įtrauktos į skundžiamą sprendimą[75], matyti, jog „teisėtų lūkesčių <…> principas suponuoja, kad kompetentingos Sąjungos valdžios institucijos iš leidžiamų ir patikimų šaltinių suinteresuotam asmeniui pateikė tikslius, besąlygiškus ir tikrovę atitinkančius patikinimus. <…> [Š]i teisė suteikiama kiekvienam asmeniui, esančiam tokioje padėtyje, kurioje Sąjungos institucija, įstaiga ar agentūra, suteikdama jam konkrečias garantijas, sukėlė pagrįstų lūkesčių. Tokias garantijas, neatsižvelgiant į jų pateikimo formą, sudaro tiksli, besąlygiška ir tikrovę atitinkanti informacija[76]“.

78. Dėl šios teismo praktikos reikia pateikti dvejopas pastabas.

79. Pirma, jeigu *Bundesbank* elgesiu būtų galima pagrįsti kokius nors apelianto teisėtus lūkesčius, apeliantas šiais lūkesčiais galėtų remtis tik prieš atitinkamą nacionalinę instituciją. Kitaip tariant, dėl *Bundesbank* elgesio atsiradusiais tariamais teisėtais lūkesčiais negalima remtis prieš Tarybą, šiai nusprendus EIH taikyti ribojamąsias priemones. Teismo praktika, kuria remiasi apeliantas, neprieštarauja šiai išvadai, nes joje tik nurodoma, kad nacionalinės konkurencijos institucijos įmonei baudos *gali* neskirti, net kai ši įmonė sąmoningai arba dėl aplaidumo pažeidė SESV 101 straipsnį, tuo atveju, jeigu šios institucijos minėtai įmonei sukėlė teisėtų lūkesčių, kad jos elgesiu minėta nuostata nepažeidžiama[77], o tai reiškia tik tai, kad *teisėtų lūkesčių sukėlusi institucija* prireikus gali pakeisti savo teisę taikyti sankciją.

80. Antra, iš nagrinėjant antrąjį pagrindą išdėstytų argumentų matyti, kad atitinkamos nacionalinės institucijos suteikta tariama garantija neatitinka Sąjungos teisės, nes nacionalinės institucijos leidimus, kuriems taikomos atitinkamais reglamentais nustatytos procedūros, galėjo suteikti tik kiekvienu konkrečiu atveju[78]. Teismo praktikoje, kuria remiasi apeliantas, patikslinta, kad „teisėtais lūkesčiais dėl valstybės pagalbos teisėtumo iš principo galima remtis, išskyrus ypatingas aplinkybes, tik jei ši pagalba buvo suteikta laikantis <…> procedūros“[79]. Tačiau nagrinėti, ar šiuo atveju yra susidariusios ypatingos aplinkybės, kuriomis galėtų remtis EIH, bet kuriuo atveju būtų neveiksminga, nes nėra teisėtiems lūkesčiams pagrįsti būtinų įrodymų, konkrečiau – tikslių, besąlygiškų ir tikrovę atitinkančių patikinimų, į kuriuos atsižvelgiant ribojamosios priemonės dėl EIH įvykdytų ginčijamų sandorių jam nebūtų taikomos.

81. Taigi argumentą, susijusį su teisės klaida Bendrojo Teismo pateiktame teisėtų lūkesčių principo pažeidimo vertinime, reikia atmesti.

82. Kalbant apie teisinio saugumo principą taip pat reikia konstatuoti, kad Bendrojo Teismo analizėje nepadaryta jokios klaidos.

75 — Žr. skundžiamo sprendimo 174 punktą.

76 — Sprendimas *HGA ir kt. / Komisija* (C-630/11 P–C-633/11 P, EU:C:2013:387, 132 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

77 — Žr. Sprendimą *Schenker & Co. ir kt.* (EU:C:2013:404, 40 ir paskesni punktai).

78 — Žr. šios išvados 54 ir paskesnius punktus, taip pat 64 punktą.

79 — Sprendimas *HGA ir kt. / Komisija* (EU:C:2013:387, 134 punktas).

83. Iš tikrųjų pagal šį principą reikalaujama, kad Sąjungos teisės aktai būtų aiškūs ir kad asmenys galėtų numatyti jų taikymą [80]. Vertinant laikotarpį, kai EIH prašė *Bundesbank* suteikti leidimus ir patvirtinimus, pažymėtina, kad tuo metu turėjo būti taikomas Reglamentas Nr. 423/2007, vėliau – Reglamentas Nr. 961/2010. Jokiame iš šių dviejų teisės aktų nenurodyta, kad nacionalinei institucijai suteikus leidimą arba patvirtinimą Taryba netenka teisės priimti ribojamąsias priemones arba suteikiama kokia nors garantija, kad patvirtintus arba leistus vykdyti sandorius pati Taryba savaime laiko teisėtais. Taigi leidimo suteikimo procedūroms skirtos šių reglamentų nuostatos aiškiai atskirtos nuo nuostatų, skirtų apskritai lėšų įšaldymo principui ir konkrečiai draudimui vengti ribojamųjų priemonių [81]. Iš šių dviejų reglamentų teksto taip pat aiškiai matyti, kad kiekvienas nacionalinių institucijų leidimas turėjo būti suteiktas remiantis kiekvieno numatyto lėšų pervedimo vertinimu, atliktu kiekvienu konkrečiu atveju, kalbant ir apie prašymą panaikinti lėšų įšaldymą [82], ir apie lėšų pervedimą [83].

84. Šiomis aplinkybėmis apeliantas turėjo visas galimybes iš anksto numatyti ne tik tai, kad *Bundesbank* suteiktas bendras leidimas neatitinka Sąjungos teisės [84], bet ir tai, kad bet kuriuo atveju Taryba minėtuose reglamentuose aiškiai nustatytomis sąlygomis gali jam taikyti ribojamąsias priemones.

85. Taigi argumentą, kad pažeistas teisinio saugumo principas, Bendrasis Teismas teisingai atmetė kaip nepagrįstą. Todėl visas apeliacinio skundo trečiasis pagrindas taip pat turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

D – *Dėl ketvirtojo pagrindo, siejamo su teisės klaida, padaryta aiškinant Reglamento Nr. 961/2010 32 straipsnio 2 dalį ir proporcingumo principą*

1. Apelianto argumentai

86. Savo ketvirtuoju pagrindu apeliantas, pirma, iš esmės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis skundžiamo sprendimo 204 ir 205 punktuose nusprendė, jog apeliantas negali remtis Reglamento Nr. 961/2010 32 straipsnio 2 dalimi, kuria siekiama apsaugoti įmones, kurios, to nežinodamos, pažeidė šiame reglamente nustatytus draudimus, – taip būtų EIH atveju, jeigu Teisingumo Teismas ginčijamus sandorius toliau laikytų neteisėtais.

87. Antra, apeliantas kaltina Bendrąjį Teismą atmetus jam pateiktą pagrindą, susijusį su proporcingumo principu. Iš tikrųjų EIH lėšų įšaldymas, dėl kurio sprendimą priėmė Taryba, esą yra neproporcinga priemonė.

88. Visų pirma EIH, priminęs, kad jis visada rėmėsi kompetentingos nacionalinės institucijos nuomonėmis, tvirtina, kad, pavyzdžiui, *Bundesbank* galėjo nebeleisti taikyti trečiosios galimybės procedūros arba nesuteikti leidimų, kurių pagal Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnį prašė EIH. Bendrasis Teismas neteisingai nusprendė, kad šiomis priemonėmis, kurių Taryba netikrina, neužtikrinamas toks pat apsaugos poveikis kaip sprendimu įšaldyti lėšas, todėl toks sprendimas yra tinkamas ir būtinas. Iš tikrųjų, jeigu Taryba būtų nusprendusi, kad Vokietijos priežiūros sistema

80 — Iš gausios teismo praktikos žr. Sprendimą *Nuova Agricast ir Cofra / Komisija* (C-67/09 P, EU:C:2010:607, 77 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir Sprendimą *Alcoa Trasformazioni / Komisija* (C-194/09 P, EU:C:2011:497, 71 punktas).

81 — Žr., Reglamento Nr. 423/2007 7 straipsnio 4 dalį ir 8–10 straipsnius, taip pat Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 4 dalį, 17–19 straipsnius ir 21 straipsnį.

82 — Pagal Reglamento Nr. 423/2007 8–10 straipsnius ir Reglamento Nr. 961/2010 17–19 straipsnius.

83 — Pagal Reglamento Nr. 423/2007 11 straipsnį ir Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnį.

84 — Taigi argumentas, susijęs su nacionalinių institucijų ir tam tikrų Sąjungos institucijų pateiktu skirtingu aiškinimu, tampa nereikšmingas, nes galiausiai problema yra ne tiek tai, ar taikant trečiosios galimybės procedūrą įvykdyti sandoriai iš principo atitiko Sąjungos teisę, bet tai, ar nacionalinė institucija pagal reglamentus Nr. 423/2007 ir 961/2010 galėjo dėl numatytų sandorių suteikti bendrą leidimą, neišnagrinėjusi kiekvieno konkretaus atvejo.

nepakankama, ji būtų galėjusi nurodyti šiai valstybei narei padaryti ją veiksmingesnę, ir minėta valstybė narė, vykdydama lojalų bendradarbiavimą, būtų privalėjusi tai padaryti. Tačiau Bendrasis Teismas savo analizėje neatsižvelgė į šį bendradarbiavimą. Bet kuriuo atveju galimą nacionalinės institucijos klaidą neproporcinga kompensuoti ribojamosiomis priemonėmis, kai atsakomybė už tai, kad būtų vengiama skirtingai aiškinti Sąjungos teisės aktus, tenka Sąjungos institucijoms.

89. Antra, Bendrasis Teismas padarė dar vieną teisės klaidą nuspręsdamas, kad taikant Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsniu nustatytą leidimų suteikimo sistemą neužtikrinamas toks pat prevencinis poveikis, kaip įtraukiant į asmenų ir subjektų, kurių turtas turi būti įšaldytas, sąrašą. Nors minėto 21 straipsnio pažeidimas *a posteriori* būtų neišvengiamai nustatytas, taip pat būtų nustatytas ir bet koks į sąrašą įtraukto subjekto lėšų įšaldymo pažeidimas. Todėl Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnio prevencinis poveikis toks pat kaip ir EIH įtraukimo į sąrašus, ir kartu pagal šį straipsnį taikomi daug mažesni apribojimai. Taigi EIH prašymą dėl trečiosios galimybės procedūros *Bundesbank* pateikė prieš pradėdamas vykdyti sandorius, o prašymai, pateikiami remiantis minėtu 21 straipsniu, taip pat turi būti išdėstyti prieš įgyvendinant sandorį. EIH primena, jog tam, kad jis būtų atsisakęs savo sandorių, būtų užtekę pakeisti *Bundesbank* gaires, nes jis visada laikėsi šios nacionalinės institucijos nurodymų. Taigi nėra pagrindo manyti, kad tokiu pakeitimu nebūtų užtikrintas toks pat prevencinis poveikis kaip ir EIH lėšų įšaldymu. Be to, EIH nurodo Austrijos nacionalinio banko laišką, kuris, jo nuomone, yra įrodymas, kad prieš įtraukdama EIH į sąrašus pati Taryba žinojo *Bundesbank* poziciją dėl trečiosios galimybės ir jai pritarė [85].

90. Taigi tai, kad Taryba įtraukė EIH į sąrašą, yra neproporcinga; Bendrasis Teismas pateikė klaidingą teisinį faktinių aplinkybių vertinimą ir atsižvelgdamas į bylos medžiagą padarė iš esmės netikslias išvadas.

2. Analizė

91. Iš Reglamento Nr. 961/2010 32 straipsnio 2 dalies matyti, kad „[a]titinkami fiziniai arba juridiniai asmenys arba subjektai nėra atsakingi, jei jie nežinojo ir neturėjo pagrįstos priežasties įtarti, kad jų veiksmais pažeidžiami šiame reglamente nurodyti draudimai“. Reglamento Nr. 961/2010 32 straipsnis taikomas kaip nuostata, pagal kurią nuo atsakomybės atleidžiami asmenys arba subjektai, kurie, veikdami sąžiningai arba nežinodami su ribojamosiomis priemonėmis susijusių aplinkybių, pažeidė minėtą reglamentą.

92. Šiuo klausimu užtenka konstatuoti, kad EIH, padėjęs į sąrašus įtrauktiems Irano bankams įvykdyti sandorius, kurie buvo sutrikdyti taikant įšaldymo priemones, negali teigti, jog nežinojo arba neturėjo pagrįstos priežasties įtarti, kad pažeidžia visų pirma Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio 4 dalyje įtvirtintą draudimą vengti ribojamųjų priemonių, nes pats EIH vykdo veiklą finansų rinkoje, jo specializacija yra su Iranu susijusios paslaugos ir veikla arba Irane teikiamos paslaugos ir vykdoma veikla, o dalis jo kapitalo priklauso į sąrašus įtrauktam subjektui. Šiuo klausimu neveiksminga remtis galimais *Bundesbank* suteiktais leidimais arba patvirtinimais [86] ir Austrijos nacionalinio banko laišku [87]. Šiais leidimais ir patvirtinimais taip pat negalima pagrįsti teisėtų lūkesčių, kaip nurodžiau nagrinėdamas pirmesnį pagrindą; juo labiau jie netinkami siekiant įvertinti, ar EIH galėjo būti atleistas nuo atsakomybės pagal Reglamento Nr. 961/2010 32 straipsnį, atsižvelgiant į tai, kad šie leidimai ir patvirtinimai bet kuriuo atveju suteikti nesilaikant šio reglamento. Galiausiai, kaip teisingai pažymėjo Taryba, net jeigu EIH būtų buvę galima taikyti Reglamento Nr. 961/2010 32 straipsnio 2 dalį, tai nebūtų trukdę įtraukti jį į sąrašus, nes jis atitiko šio reglamento 16 straipsnyje nurodytas įtraukimo

85 — Žr. šios išvados 39 punktą.

86 — Primenu, kad bet kuriuo atveju šiuos patvirtinimus arba leidimus nacionalinės institucijos suteikia vien remdamosi joms prašymą pateikusio asmens ar subjekto suteikta informacija, jeigu skubos tvarka nevykdomas joks tyrimas, ir kad ši informacija minėtas institucijas gali suklaidinti.

87 — Šį laišką ir išvadas, kurias, juo remiantis, galima padaryti dėl Tarybos pozicijos dėl trečiosios galimybės procedūros, aptariu šios išvados 71 punkte.

sąlygas, o tokią ribojamąją priemonę, kuri pagal savo pobūdį yra apsaugos priemonė [88], nebūtinai reikia aiškinti kaip sankciją, kuria EIH baudžiamas kaip atsakingas už padarytus reglamento pažeidimus. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką Sąjungos teisės aktų, kuriuose nustatytos ribojamosios priemonės, tikslų svarba pateisinami net sunkūs neigiami padariniai kai kuriems veiklos vykdytojams, įskaitant tuos, kurie visiškai neatsako už situaciją, dėl kurios priimtos atitinkamos priemonės, bet kuriems, konkrečiai – jų nuosavybės teisėms, šios priemonės turi poveikį [89].

93. Taigi Bendrojo Teismo analizėje, susijusioje su Reglamento Nr. 961/2010 32 straipsnio 2 dalimi, nepadaryta jokios teisės klaidos.

94. Kalbant apie tai, ar Tarybos sprendimas įtraukti apeliantą į asmenų ir subjektų, kurių turtas turi būti įšaldytas, sąrašą yra proporcingas, pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką „proporcingumo principas yra vienas iš bendrųjų Sąjungos teisės principų ir pagal jį reikalaujama, kad Sąjungos teisės nuostata nustatytos priemonės būtų tinkamos tam tikrais teisės aktais siekiamiems teisėtiems tikslams pasiekti ir neviršytų to, kas būtina jiems pasiekti“ [90]. Be to, Teisingumo Teismas taip pat pripažino, kad „Sąjungos teisės aktų leidėjui turi būti suteikta didelė diskrecija srityse, kurios reikalauja jo politinio, ekonominio ir socialinio pobūdžio sprendimų ir kuriose jis turi atlikti sudėtinius vertinimus“ [91].

95. Šiuo klausimu pažymėtina, kad apeliantas ginčija ne tikslo, kurio siekiama Iranui taikant Reglamentu Nr. 961/2010 nustatytą sankcijų sistemą, teisėtumą ir netgi ne įtraukimo į asmenų ir subjektų, kurių turtas turi būti įšaldytas, sąrašus kriterijų proporcingumą, bet tik tai, kad apelianto atveju taikoma ribojamoji priemonė, dėl kurios nusprendė Taryba. Taigi reikia atsižvelgti į tai, kad kiekvienu sprendimu įtraukti į sąrašą, kurio tikslas – kovoti su branduolinio ginklo platinimu Irane, siekiama su taika ir tarptautiniu saugumu susijusių tikslų [92].

96. Kaip jau minėjau, Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsniu nustatyta sistema, pagal kurią nacionalinės institucijos prižiūri pervedimus, kuriuos atlikti turi būti leista prieš juos vykdant, savo pobūdžiu visiškai skiriasi nuo ribojamųjų priemonių sistemos, nustatytos Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnyje. Iš tikrųjų šiame reglamente prevenciniais tikslais nustatytas asmenų ir subjektų, kurie atitinka įtraukimo į sąrašus sąlygas, lėšų įšaldymo principas. Kartu su šiuo įšaldymu numatytos įvairios galimybės įšaldymą panaikinti išimties tvarka.

97. Reglamento Nr. 961/2010 21 straipsnis, atvirkščiai, patenka į bendros finansų priežiūros sritį ir taikomas visiems savo lėšomis toliau laisvai besinaudojantiems Irano asmenims ar subjektams, kurie nurodė pervesti lėšų arba kuriems lėšos pervedamos. Taigi apeliantas pagal Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnį į sąrašus įtrauktas laikantis konkrečios nustatytos logikos ir sistemos, kurios visiškai nesusijusios su minėto reglamento 21 straipsnio logika ir sistema – šio straipsnio taikymo sritis daug platesnė, taigi vienas straipsnis negali būti kito straipsnio alternatyva.

98. Atsižvelgiant į siekiamą teisėtą tikslą, kuris neužginčytas, Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnio taikymas apeliantui iš tikrųjų yra tinkama priemonė, nes taikant šį straipsnį įšaldytos visos jo turimos lėšos ir jomis naudotis – panaikinti įšaldymą – leista tik išimties tvarka. Taip Taryba užtikrina, kad į sąrašus įtraukti subjektai EIH lėšomis nesinaudotų arba nebesinaudotų pažeisdami reglamentą, kaip

88 — Sprendimai *Kadi ir Al Barakaat International Foundation / Taryba ir Komisija* (C-402/05 P ir C-415/05 P, EU:C:2008:461, 358 punktas), *Afrasiabi ir kt.* (EU:C:2011:874, 45 punktas) ir *Komisija ir kt. / Kadi* (EU:C:2013:518, 130 ir 132 punktai).

89 — Sprendimas *Kadi ir Al Barakaat International Foundation / Taryba ir Komisija* (EU:C:2008:461, 361 punktas).

90 — Sprendimas *Melli Bank / Taryba* (C-380/09 P, EU:C:2012:137, 52 punktas).

91 — Sprendimas *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776, 120 punktas).

92 — Sprendimas *Bank Melli Iran / Taryba* (C-548/09 P, EU:C:2011:735, 115 punktas) ir Sprendimas *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (EU:C:2013:776, 124 punktas). Taip pat žr. Reglamento Nr. 961/2010 15 konstatuojamąją dalį.

Bendrasis Teismas nusprendė skundžiamo sprendimo 202 punkte. Iš šios išvados neabejotinai matyti, kad prevencinio poveikio, užtikrinamo įgyvendinant Reglamento Nr. 961/2010 16 straipsnį, negalima lyginti su to paties reglamento 21 straipsnio daromu poveikiu, nes, primenu, tokiu atveju atitinkamas subjektas kontroliuoja savo lėšas.

99. Norėčiau pridurti, kad priežasties, dėl kurios apeliantas įtrauktas į asmenų ir subjektų, kurių turtas turi būti įšaldytas, sąrašą, nereikia ieškoti galimose Vokietijos finansų priežiūros sistemos spragose, taigi atsižvelgiant į tariamas alternatyvias priemones, kurias nurodė apeliantas, – *Bundesbank* gairių pakeitimą arba minėtos sistemos patobulinimą nacionaliniu lygmeniu, nors šis patobulinimas ir būtų atliekamas pagal lojalaus bendradarbiavimo principą, – negalima daryti išvados, kad šios priemonės gali būti tinkama EIH taikomos lėšų įšaldymo priemonės alternatyva. Be to, EIH argumentai pagrįsti ne esamomis, o tik *galimomis* alternatyviomis priemonėmis. Iš tikrųjų daugelis EIH nurodytų priemonių yra visiškai perspektyvinio ar net hipotetinio pobūdžio, ir jų Teisingumo Teismui negali pakakti priimant sprendimą dėl Bendrojo Teismo pateikto vertinimo, ar EIH skirta lėšų įšaldymo priemonė pritaikyta proporcingai.

100. Atsižvelgiant į šiuos aspektus pažymėtina, kad Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, jog jokia apelianto nurodyta priemonė negali būti laikoma EIH lėšų įšaldymui alternatyvia priemone, taigi tokia pat veiksminga ir kartu tokia, kuria būtų mažiau pažeidžiamos apelianto teisės ir laisvės.

101. Manau, dėl visų išdėstytų priežasčių ketvirtąjį pagrindą reikia atmesti.

IV – **Dėl bylinėjimosi išlaidų**

102. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas. Pagal to paties reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Taryba prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš apelianto ir šis, mano nuomone, turi pralaimėti bylą, iš jo reikia priteisti bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje išlaidas. Kadangi Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė Teisingumo Teismo procese dalyvauja remdamasi Teisingumo Teismo procedūros reglamento 172 straipsniu, ji turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas pagal Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį.

V – **Išvada**

103. Atsižvelgdamas į visus išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui pripažinti ir nuspręsti taip:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. Priteisti iš *Europäisch-Iranische Handelsbank AG* bylinėjimosi išlaidas, kurias patyrė Europos Sąjungos Taryba.

3. Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.